

BOHUSLÄN

Kungälv stad nr 3 (Gbg:s i v)
Komarken / Vikingabarken

gravfält. v iää

Redogörelse för
undersökningen
1959 1961

(Se även publicerad redogörelse
i FYND 1962)

Raä 29

Göteborgs stadsmuseum
Arkeologisk arkivrapport

Nr 1959:3

Redogörelse för undersökning 1959-61 på gravfältet

Kungälv stad nr 3, i "Vikingaparken", Bohuslän.

Innehåll

Allmänt	s. 1 - 11
Fornlämning	A 1 s. 1 - 6
	(A 2)
	A 3 " 1 - 6
	A 4 " 1 - 4
	A 5 " 1 - 3
	A 6
	A 7
	A 8 " 1 - 2
	A 9 " 1 - 2
	A 10 " 1 - 3
	(A 11-12-13)
	A 14
	B 1 s. 1 - 12
	B 2 " 1 - 9
	C 1 " 1 - 22
	C 2 " 1 - 5
	C 3 " 1 - 3

Innehåll

Området	1
Om den följande redogörelsens disposition	2
Allmänna drag	3
Koordinatsystem för lägesangivning	4
Höjdbestämmingar	6
Humusskiktet	6
Dotten	7
Undre stenskit	7
Kontroll av områden mellan och omkring fornlämningarna	8
Diverse föremål av flinta	8
Ytterligare fornlämningar, ej undersökta	9
Kommentar till bilder	10

Redogörelse för undersökningar 1959-61 på gravfältetKungälv stad nr 3, i "Vikingaparken", Bohuslän.Området

Det område, som numera benämnes Vikingaparken, är beläget i västra delen av Kungälv stad, omedelbart öster om den ny-anlagda Vikingagatan i bostadsområdet Komarken.

Vid den s.k. Göteborgs-inventeringen antecknades inom området 8 gravhögar, varav dock 1 betecknades som låg och osäker samt 3 angavs vara "överplöjda och uppodlade, framträda dock svagt". Vidare markerades på skissen på 2 ställen "spår av förstörda högar" samt omnämndes "lämningar efter flera högar". Området betecknades som fornlämning nr 3 inom Kungälv stad.

Vid arkeologiska museets genomgång av terrängen i november 1957 och mars 1958 kunde ej fler än 3 av de 1917 antecknade högarna utpakas med säkerhet.

Sedan riksantikvarieämbetet den 31 december 1958 lämnat Kungälv stad tillstånd till borttagande av fornlämningarna inom området, sedan de undersökts genom ämbetets försorg och på stadens bekostnad, åtog sig arkeologiska museet att utföra undersökningen. Denna påbörjades hösten 1959 i form av en första kontroll vid schaktning med caterpillrar för den blivande Vikingagatan. Våren 1960 vidtog så de egentliga gravundersökningarna, vilka sedan genomfördes i tre etapper; den sista av dessa avslutades i oktober 1961. De leddes av undertecknad med biträde av intendenten fil. lic. Lili Kaelas; i övrigt deltog under längre eller kortare tid följande studenter: Karin Aasma, Hans Andersson, Gudrun Fernholm, Björn Fredlund, Gun Landin, Ola Lantz, Olle Lindqvist, Curt Lindroth, Ingemar Nilsson, Stina

Sandén, Jan-Eric Sjöberg, Gunnel Tenelius och Kjerstin Øvergaard, samt i medeltal 4 grovarbetare, ställda till förfogande av Kungälv stad.

Undersökningsförfarandet kan betecknas som ett försök till kompromiss där målet var att nå rimliga resultat för rimlig kostnad. Utvalda partier genomgicks förhållandevis detaljerat, medan andra delar behandlades mera summariskt. Dels med hänsyn till de växlande förhållandena inom gravfältet, dels bl.a. av utbildningsskäl experimenterades med olikartade tillvägagångssätt. Det måste framgå av den följande redogörelsen, att fördelarna med sådan flexibilitet oundgängligen motsvaras av nackdelar ifråga om enhetlighet.

Sammanlagt undersöktes ca 4.800 kvadratmeter under 60 arbetsdagar. Av denna yta "handgrävdes" 1.200 i sammanhang, medan återstående del kontrollerades medelst maskinell avbaning samt provgropar. I runt tal 560 dagsverken utfördes i fält, varav 55 för ledning, av utbildade arkeologer, samt ca 230 av studenter; resten var grovarbete. En preliminär, summarisk redogörelse har publicerats i Fynd 1962, s. 18-32.

Om den följande redogörelsens disposition.

I. Allmänt redogöres för sådana likartade iakttagelser beträffande humusskikt och steril botten, som gjordes vid undersökningen av de olika fornlämningarna och området i övrigt. Dessa uppgifter upprepas sedan icke i de enskilda fornlämningsbeskrivningarna.

II. Koordinatsystem för lägesangivning. Höjdbestämmningar.

III. Fornlämningsbeskrivningarna - ordnade efter bokstavs- och sifferbeteckningar - är uppställda efter följande schema:

- 1) Beskrivning av allmänt utseende och synliga detaljer vid undersökningens början.

2) Beskrivning - med början uppifrån och slut närmast steril botten - av fornlämningens beståndsdelar och konstruktion samt summariska uppgifter om föremålsfynd.

3) Föremålsbeskrivning.

4) Förelag till tolkning av anläggningens historia: hur den byggts; senare påverkan och skadegörelse; undersökningens uppläggning i huvuddrag.

Allmänna drag.

Vid början av undersökningarna konstaterades följande. Terrängen ifråga utgöres av en ca 4 meter hög höjdrygg, som med en utsträckning av drygt 100 x 75 meter sträcker sig i riktning ca SSV-NNO. Den beröres i nordligaste och sydöstligaste delarna av byggnadstomter med trädgård; i söder begränsas området av ett uppenbarligen tidigare odlat, terrassartat parti ca 75 x 20 meter, samt omedelbart söder därom en i förhållandevis sen tid kraftigt nerschaktad, plan yta, numera idrottsplats. Mellan de nämnda byggnadstomterna gränsar området i Ö till odling. Detsamma har varit förhållandet ifråga om den mera markerade sluttningen mot V. På krönet kunde iakttagas tydliga spår av olik-tidiga nergrävningar för grustäkt och andra ändamål, i huvudsak inom två områden. Det ena gick i bågform från den i N angränsande byggnadstomten, först rakt söderut på en sträcka av knappt 50 meter samt därifrån mot V ungefär lika långt mot nyssnämnda sluttning. Dredden på detta skadade parti växlade mellan ett 20-tal och ett 10-tal meter. Genom detta hade fornminnesområdet skurits sönder i två partier. I det södra av dessa befann sig de fornlämningar, som nedan betecknas med A, B och E samt siffror; söder om detsamma fanns lämningarna C + siffror, samt dessutom längst åt öster den förmodade fornlämningen D 1. Ett andra grustagsområde vidtog i anslutning till tidigare nämnda terrass i

söder; det hade på en punkt skurit in mellan fornlämningarna C och D så långt mot norr, att det skildes från det i det föregående nämnda grustagsområdet endast genom en sträcka av ca 5 meter. Även utanför dessa så starkt söndertrasade områden kunde på ett stort antal ställen iakttagas svåra skador i markytan och på fornlämningarna.

Härutöver uppmärksammades i västra delen av området A en plan, mera låglänt yta, som gav intryck av att tidigare ha varit odlad.

Koordinatsystem för lägesangivning

Lägesangivning beträffande fynd och iakttagelser skedde i första hand med användning av rutsystem med m^2 -rutor. Härvid användes inom två olika områden koordinatbeteckningar av olika utformning.

Under den första grävningssäsongen, då gravarna A 4, B 1 och B 2 med omgivning undersöktes, numrerades inom det sammanhängande fältet om 25 x 31 m tjugofem "rader" från 95 - 120 i huvudriktning från norr till söder (varvid hundratalssiffran i regel ej anges särskilt) och trettioen "kolumner" betecknade A - Ö (med utelämnande av J, Q och W) samt AA - AE, i huvudriktning från öster mot väster.

I de återstående, större delarna av det närmare undersökta området tillämpades en indelning i fält 5 x 5 m. Dessa fält numrerades med romerska siffror, utan någon systematisk ordningsföljd. Inom varje fält användes ett koordinatsystem enligt följande.

Med början från fältets sydvästra hörn numrerades "rader" med förstasiffror 1-5, i huvudriktning från söder mot norr, och "kolumner" med andrasiffror 1-5, i huvudriktning från väster mot öster. Härigenom erhöles varje av de tjugofem delrutorna ett

tvåställig nummer, där första siffran angav "rad", andra siffran "kolumn", på detta sätt:

51 52 53 54 55
41 42 43 44 45
31 32 33 34 35
21 22 23 24 25
11 12 13 14 15

För att t.ex. vid ritning eller fotografering av profil ange en "horizontal" linje genom fältet sattes 0 som andra siffra; för att ange "vertikal" d:o 0 som första siffra, så här:

50
40
30
20
10
01 02 03 04 05

Alltså betydde t.ex. "40" begränsningslinjen mellan "raderna" 4 och 5. Lägesangivning inom ruta skedde efter samma system, med tillfogande av erforderliga decimaler (t.ex. "30,65 03,12").

I undersökningsområdets norra del sammanlagt tjugosju fält numrerade I - XL. Systemet orienterades i överensstämmelse med första säsongens i söder anslutande område med bokstavssiffre-betecknade rutor.

Det fristående grävningsområdet i söder i och omkring gravarna C 1 och C 2 indelades i tio motsvarande fält LI - LX. Med hänsyn till dessa båda gravars inbördes läge erhöles koordinat-^{något} systemet här en annan orientering i väderstreck.

Utöver fält- och rutindelningarna, men i anslutning till dessa, användes i rapporttexten vid de gravar, som undersöktes med planindelning i rätvinkligt begränsade sektorer, beteckningen "kvadrant" för dessa. Närmare uppgifter härom lämnas i anslutning till beskrivningen av dessa gravar.

Beträffande här meddelade lägesuppgifter för föremål märkes, att mera detaljerade sådana uppgifter finnes i anteckningsmaterialiet i större utsträckning än det ansetts nödvändigt belasta denna rapport med - med hänsyn till den vanliga gravformens art - brandflak.

Höjdbestämmningar

Höjdbestämmningar skedde med hjälp av en inom området befintlig fixpunkt, 11,69 m.ö.h.

I rapporten anges i regel höjd över havet i meter och med två decimaler. När i vissa fall (t.ex. beträffande grav B 1) tresiffrigt tal utan decimal förekommer, avses höjd över havet i cm med utelämnande av eventuell tusentalsiffra = 10 m.

Exempel: "234" betyder 12,34 m.ö.h.; "967" betyder 9,67 m.ö.h.

På vissa i bildskisser ingående fotografier kvarstår oreducerade avläsningar, i regel meddelar dock även sådana markeringar reducerade värden.

Humusskiktet

inom området var av starkt växlande tjocklek, såsom framgår av beskrivningarna av de enstaka fornlämnningarna. Generellt sett var det särskilt mäktigt i den nordvästra, låga och flacka delen, medan det var tunnast på den förhållandevis höga sydvästra delen. I de östra delarna av området hade sentida grustäkt medfört så omfattande rubbningar, att de ursprungliga förhållandena där ifråga om matjordstäcket var särskilt svåra att klarlägga.

I de följande fornlämningsbeskrivningarna används uttrycket "övre matjord" för att beteckna den del av humustäcket, som befann sig mellan markytan och översidan av förekommande stenkonstruktioner (centralrösen, stenläggningar eller kantkedjor). Med "undre mörk jord" avses den del, som befann sig mellan undersidan av dessa konstruktioner och översidan av steril botten.

Botten

utgjordes mestadels av gulaktigt, grusigt material med stonar och block. Ställvis kunde en viss lerhalt iakttagas. Särskilt i nedre delarna av den mot väster sluttande terrängen kunde blocken vara meterstora eller större.

Undre stensikt

I fälten IV-VI, VIII-XIII, XVII-XX påträffades mellan den undre mörka jorden och det av människan uppenbarligen opåverkade grusiga, underliggande materialet ett lager av smärre block av tämligen växlande storlek. Detta var ställvis förhållandevis jämnt och sammanhängande. De fornlämningar, där det kunde iakttagas tydligast, var A 1, A 3, A 8 och A 10. Det frampreparerades vid dessa, särskilt omsorgsfullt vid A 8, för att man skulle få en så klar bild av detsamma som möjligt; vidare upptogs sex provgröpar för att fastställa dess ungefärliga utsträckning och dess art i ytterområdena. Vid geologisk besiktning genom fil. lic. Lars Bergström och fil. lic. Gert Knutsson, Chalmers tekniska högskola, uttalade dessa följande:

Vad som talar emot en naturlig bildning skulle vara stentäckets relativa tunnhet. Vad som talar för den naturliga bildningen skulle vara, att stentäcket ligger direkt på ett grusigt material utan något humusmellanlager. Humustäcket kan ha varit tämligen oregelbundet; och även nu visar skärningarna, att det är från ett par dm tjockt ned till endast någon eller en eller mindre än en dm, så att materialet kan ha plockats av dåtida innevånare i de områden, som har varit mindre humusbetäckta. Därför finnes nu en primär, orörd anrikning av stonar, där humustäcket varit tjockare. Där vi återigen icke finner stentäcket, eller endast ett tunt sådant, torde det ha blivit bortplockat på grund av att det inte varit täckt med humus.

- Ur arkeologisk synpunkt kan här tilläggas, att anledningen till sådan stenplockning som den ovan antagna givetvis kan ha varit att skaffa material till gravanläggningarna. Företeelser av samma art som undre stenskiktet annorstädes inom området kan väl antagas ha givit anledning till de äldre uppgifter, som går ut på att man i Komarken påträffat "stengator" vilka ansetts härröra från Kungahälla.

Kontroll av områden mellan och omkring fornlämnningarna

Utöver den närmare undersökningen av de två var för sig sammanhängande ytorna med de fornlämnningar, som betecknats med dels A och B, dels C 1 - C 2, företogs omfattande kontroll av ytterligare områden. Denna kontroll berörde ca 3600 m². Den utfördes dels med caterpillrar, dels - där så föreföll erforderligt - med i denna rapport ej närmare redovisade provgröpar. I vissa fall genomgicks på dessa sätt större sammanhängande områden, i andra togs stickprov. Läget och omfattningen av ett antal sådana i områdets sydligaste del framgår av plan. Det fanns också områden, där det var så tydligt, att terrängen var helt söndertrasad av tidigare grustäkt, att kontroll ej ansågs motiverad.

Diverse föremål av flinta

I samband med gravfältsundersökningen tillvaratogs ca 190 skärvor och stycken av flinta, nästan uteslutande i samband med gravarna A 1, B 1, B 2, C 1, C 2 och C 3 - däremot praktiskt taget ej alls vid gravarna i det lägsta, nordvästliga området. Ett hundratal skärvor saknade tydlig slagyta och slagbula; beträffande en del av dessa måste det anses vara osäkert huruvida de härrör från tillverkning. Säkrare är det sextiotat skärvor, som har avslags kännetecken. Endast i fyra fall (A 1, fält XX; B 1, ruta Y 9; C 1, centrum, nordöstra hörnet av ruta LVII/51; ruta IV/12) påträffades verkliga spån.

Ett tjockt flintstycke har en ca 45 graders egg bildad av hög retusch av intill 1,5 cm långa, flacka avslag på en sträcka av 2 cm (C 1, LVIII v. balk, dagbok nr 5).

En skärva har obetydlig retusch på ena sidan av ett spetsigt hörn (C 1 LVIII nr 18). 3,8 cm.

Ett oldskadat fragment har retusch på två motställda, parallella sidors över-, resp. undersida (2,6 cm).

Två tillfälliga, små, men proportionsvis tjocka skärvor har kort, obetydlig retusch; det kan röra sig om enkla büssflintor, 2,5 cm (A 1, falt XXIV); 1,5 cm (A 1).

Ytterligare fornlämningar, ej undersökta:

På plan har markerats tvenne förmodade fornlämningar, som icke berördes av de hittills företagna undersökningarna:

Fornlämning D 1

Hög? En uthusbyggnad kan förmodas vara inbyggd i en hög, varav i så fall yttre delar kvarstår.

Fornlämning E 1

Hög eller stensättning? I gränsen till den bebyggda tomt, som i norr begränsar undersökningsområdet, framträder en flack upphöjning, minst 10 m i diameter. En stenmur går tvärs över upphöjningen, vars yta delvis upptages av trädgårdsland samt i vars västra del ett uthus byggts. I landet synes sten framkomma.

Göteborg den 19 december 1963

ml
Carl-Axel Moberg

Kommentar till bilder.

1. Översikt från sydväst, År 1951. Mot boningshuset avtecknar sig hög B 1; mellan två ledningsstolpar till höger C 1; mot granarna A 4. De två parallella fårorna i förgrunden sammanfaller ungefär med sträckningen för den nu utbyggda Vikingagatan; här gjordes det första kontrollschaktet med caterpillrar 1959.
2. I huvudsak samma synvinkel som 1, på närmare håll. Från vänster syns A 4, B 1, del av C 1. Mot A avtecknar sig B 2 otydligt. 1951.
3. Från söder. Gravfältet befinner sig på det högre partiet bortom den flacka bollplatsen. Enstaka provgropar i södra delen har upptagits.
4. Nordöstra delen från stegen över B 1. Till höger i förgrunden A 5, A 6 och A 7 med provgrävning påbörjad. Framför det vita huset ses, mest täckt av trädgård, den höjning som antages vara en grav, D 1 samt, framför staketet, A 1. Markytan i bildens nedre vänstra hörn täcker C 3.
5. Provschakt i Vikingagatans blivande sträckning, 1959. Från söder.
6. Område B under arbete, från nordväst: i förgrunden A 4 under framtägnning, i bakgrundens högra del den inre blockkärnan i B 1 frilagd. I högra bildkanten yttre nordlig del av B 2.
7. Område A under arbete, från nordväst. I vänstra delen A 8, i centrum B 3 (i bildens längdriktning).
8. Område A under arbete; norra delen från väster. I bildens vänstra del bortest A 1, i mitten A 8.
9. A 10 under arbete, från norr. Över det 5 x 5 stora fältet ligger en flyttbar ram med ståltrådar markerande indelningen i kvadratmeterrutor.
10. Undre stensiktet frampreparerat i fält XVIII invid grav A 8, vars block delvis syns i förgrunden. Från väster.
11. Område C under arbete, från väster. I bakgrunden C 1, i förgrunden C 2.

12. Den förmodade graven E 1 från söder: man ser dess krön och sluttning mot väster och sydväst.

13. E 1 från väster. Källarbyggnaden torde vara inschaktad i gravens västra del. - Till höger i bildkanten del av A 1.

Planer

Översiktsplan 1

Översiktsplan 2

Översiktsskiss av del av gravfältet (A)

Teckenförklaring till profiler

Fornlämning A 1

Svagt skönjbar, decimeterhög, 1 plan rund upphöjning med diam. ca 6 m. Gräsbevuxen.

Kantränna. Större delen av upphöjningens periferi markerades av en tydligt synlig, men grund kantränna.

Jordtjock, 0,05 - 0,15 m., över följande.

Kantkedja med block 0,4 - 0,8 m. Ett femtontal block bildade ca tredjedelen av periferien till en cirkel med 5,5 m diameter. Innanför stenläggning, tjocklek omkring 0,3 m, med ned till decimeterstora block. Enstaka block kunde vara av samma storleksordning som kantkedjans. Innanför kantkedjan och på ett avstånd av 0,2 - 0,5 m från denna kunde urskiljas en bågformig läggning av ett tiotal block; denna kan betecknas som en inre stencirkel, varvid man dock bör uppmärksamma att den kan tänkas ha uppkommit utan mera bestämd avsikt, endast genom att stenläggningen fyllte från kantkedjan och inåt, varvid läggningen kommit att följa dennas rundning. Av samma skäl uppfattas en under grävningen antecknad tredje, innersta stencirkel som tillfällig.

Brandskikt med brända ben (745 g) med centrum i mitten av ovan angiven cirkel (XX:42 - 43,52). I plan oregelbundet rundad, diam. ca 2,5 m. Mitt i denna en utpräglad koncentration, diam. 0,5 m. I denna även krossad kvarts i upp till 2 cm stora fragment.

Artefakter:

Lerkärl, krossat, i benkoncentrationen.

Pärlor av glas, sju eller åtta.

Brons, ett fragment.

Järn: en liten mejsel

en hake, glödpatinerad

en brodd

en pincett ?, fragment

ett obestämbar fragment

Huruvida en på gränsen till sterilt lager påträffad förstenad

sjöborre (2,3 cm) hör till gravinventariet kan ej avgöras med bestämthet.

Anläggningens historia

På markytan bål.

I bålrester med brända ben placeras ett lerkärl och fylls med motsvarande innehåll.

Kring bålplatsen en stenkrets.

Denna fylles med stenläggning.

Häröver anlägges en flack hög. Jorden till denna tages från periferien, varvid kantrännan uppkommer.

I senare tid skadas anläggningens västra delar i samband med odling, varvid två tredjedelar av kantkedjan borttages. Möjligen avplanas högen delvis i detta sammanhang.

Undersökning: 1960 frilades den inom fält XX befintliga delen av stenkonstruktionerna. 1961 fördes arbetet här till botten, profilerna genomgicks; sist undersöktes de ditintills av utspärade balkar täckta delarna.

Föremålsbeskrivning:

Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagboks</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>old-</u> <u>släda</u>	<u>st.mått</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
a	22	glas (mer än en p. ?)	blåvit mörkröd	-	-	x	3,6	XXIV14?	+124
b	22	glas	blå (+ ?)	(två runda klumpar)	-	x	2,1	XXIV14?	+124
c	28	glas mosaik	blå vit mörkröd	-	-	x	2,0	XX53	+127
d	24	glas	blå grön mörkröd	-	-	x	1,6	XX54	+129
e	26	glas	blå	-	-	x	1,2	XX53	+132
f	25	glas	ljus- o. mörkblå +mörkröda fläckar	-	-	x	3,0	XX53	+130
g	30	glas	blå m.m.	-	-	x	2,4	XX53	+132
h	31	glas (om pärlor flera)	grön mörkröd m.m.	-	-	x	3,5	XX54	+136

Järn:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagboks</u> <u>nr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
i	17"a"	puns av järn, glödpatinerad 4,5 x 0,5 x 0,4 cm	XX43	+114
j	28	nit sbest xxxx stkiump 1,6 cm	XX43	+108
k	29	hake av avsmalnande järnband, glöd- patinerad, längd 2,5 cm, största bredd 0,6 cm, bredd vid ombøjningen 0,4 cm, tjocklek 0,05 cm	XX43	+107
l	17"b"	brodd av järn, deformerad av rost; med omböjda skänklar, största längd 3,9 cm; plattan ca 3 x 1,5 cm, skänklarna 2,5 cm	XX53	+122

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagboks</u> <u>nr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
m	27	hake av avsmalnande järnband, som nr k; den omböjda spetsen saknas; glödpatinerad men med rostklumpar längd 2,6 cm, st. bredd 0,7 cm, bredd vid ombøjningen 0,5 cm, tj. 0,05 cm	XX53	+122

Brons:

n	23	bleck av brons, två eldskadade fragment; 1,9 cm; 0,8 cm	XX43	+125
---	----	---	------	------

Keramik:

Kärl, brandskadade, delvis förslagnade delar av bottenparti med antydning bottenkant och obetydligt konkav bottenyta. Mynningskanten rundad. Godset är medelgrovt magrat. Ytskikten ljusbruna, kärnan grå. Botten-diameter ca 10 cm, vägg tjocklek 1,4 cm. Att döma av fragment har någon del av kärlväggen varit inböjd.

Separat upptogs på följande platser följande keramikfragment, vilka mer eller mindre bestämt ger intryck av att härröra från ovan beskrivna kärl:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagbok</u> <u>nr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
ka	14	mynningskant	XX42	+120
kb	16	mynningskant	XX42	+119
kc	13		XX42	+101
kd	18		XX43	+121
ke	15		XX42	+113
kf	20		XX42	+125
kg	25		XX42	+119
kth	11		XXIV 11	+ 94
ki	18		XX51	+121
kj	19		XXIV 11	+ 81
kk	20		XX 5	+104
kl	31		XX44	+138
km	20		"ca 5 cm under sten nr 20"	

Av annat kärl:

kn	32	mellannmagrat gods, skrovlig utsida, slät insida, svagt böjd; tjocklek 0,6 cm; största mått 2,4 cm	XX32	+100
----	----	--	------	------

arbets dagboks
nr nr

plats

nivå

Bränd lorklining med avtryck:

ko 19 2,5 cm

XX43

+135

kp 29 1.9 cm

XX53

+132

Nera obestämda fragment av keramik eller annan bränd lera:

kq 24

XX43?

kr 21

XX43

+120

ks 21

XXIV:22

+101

Kommentar till bilder

1. Från väster. Stenläggningen framtagen i fält XXIV och XX.
I dess bortre begränsning syns yttre stencirkeln.
2. Fält XX från öster; i förgrunden yttre stencirkeln.
3. Fält XX från väster; i bakgrunden yttre stencirkeln.
4. Fält XX från söder; i högra begränsningen kan yttre stencirkeln urskiljas. - I bakgrunden E 1.
5. Från väster. I förgrunden fält XXIII och XIX, där bakom XXIV och XX.
6. Fält XXIV och XX uppifrån; yttre, inre och innersta stencirklarna kan urskiljas i bildens övre del (mot öster).
7. Som 5, närbild.
8. Som 5 och 7, men med gravens västligaste segment borttaget och profilen frampreparerad. Jfr bild 12.
9. Som 8, men sedan täckande jord i bälken XX:50 borttagits.
10. Samma stadium som 9, från nordväst.
11. Block som tydligt eller förmodligen ingått i stencirklarna, sedan övrigt blockmaterial borttagits.
12. Fält XIX-XXIII samt XX, i samma undersökningsstadium som 5 och 7.
13. Överst från vänster: hake k, hake m, nit j;
i mitten till vänster puns i, pärla c;
nederst brodd l.
Skala: c:a 1/1.

Planer och profiler

Plan

Profil 30 cm V om linje 02, XX och XXIV

(Såsom A 2 betecknades vid den inledande uppmätningen en rundad upphöjning i fält XVIII, XXIII; vid undersökningen befanns den utgöras av matjord; inga tecken tydde på att det var fråga om en verklig fornlämning.)

Fornlämning A 3

Svagt skönjbar, avlång hög med rundad kontur i ändarna.

Ca 13 (10 ?) x 5,5 m, i riktning NÖ - SV. Gräsbevuxen. I mittpartiet tre decimeterstora stenar synliga. Antydningar till kantränna.

Jordtäcke, i regel 0,2 m.

Stenram, oregelbundet rektangulär, smalare i nordöst; 8,5 x 4,5 m; tämligen oregelbundet lagd av sammanlagt ca 100 block av storleksordningen 0,3 - 0,8 m, till en höjd av ca 0,5 m.

Fyllningen innanför ramen bestod av jord med enstaka block av växlande storlek, mest 0,15 - 0,4 m.

Brandrester med brända ben i mittlinjen omedelbart nordöst om anläggningens halva längd; oregelbundet rundad yta, 1,4 x 0,9 x 0,2 m. Benmängd 1,04 kg.

Urna: lerkärl, liggande med mynningen åt sydväst på sidan bland brandresterna samt fylld med sådana jämte brända ben.

Artefakter i övrigt: sländtrissa av täljsten (ovanpå kärlet, välvd översida uppåt)

pärta av glas, smält

föremål av järn, med tånge (kniv?)

nitar av järn, sex, i rad på en sträcka av 0,2 m

föremål av trä

Resta stenar? 1) intill brandresterna avlång liggande sten,

1,1 x 0,4 m, med underdelen ca 0,3 m under nivån för brandlagrets undersida.

2) Omedelbart utanför stenramens sydvästra ände framkom i två delar en sten, 1,0 x 0,6 x 0,2 m, liggande med spetsen ned åt sydväst.

Gravklot? I nedre delen av stenramens östra långsida i fält V ungefär vid punkten 40-03 en nästan klotformig sten, diam. 0,2 m.
Undre mörk jord. Anläggningen låg på det undre, mörka jordskiktet, som beskrivits i inledningen.

Undre stensiktet (se inledningen) påträffades under den undre mörka jorden, men syntes tunna ut mot sydöst.

Anläggningens historia

Kring brandresterna har på markytan uppbyggts en i huvudsak rektangulär "stengrund". Huruvida denna varit grunden till en husliknande byggnad kan man endast gissa. Möjligen restes två upprätta block, ett vid bensamlingen, ett i sydvästra änden; Området innanför "grunden" har fyllits eller kommit att fyllas med jord och enstaka stenar. En härvid uppkommen avlång hög kan tänkas ha varit större och i så fall blivit delvis avplanad i samband med senare odling i området.

Högen iaktogs vid början av undersökningarna 1960. Vid kontroll med caterpillarsydväst om dess någorlunda synliga ände tangerades stenar, varför detta arbete avbröts där.

Följande år undersöktes anläggningen. Stenkonstruktionen och fyllningen därinnanför frilades i anslutning till fältindelningen i området A. Därefter upptogs fyllningen och frilades "grundens" yttre begränsning. Graven undersöktes. Efter studium av profilerna undersöktes och borttoges balkarna.

Föremålsbeskrivning:Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagboks</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>eld-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
a	7	glas	grön + röda och ljusa fläckar	-	x	x	2,0	XII:12	

Järn etc.:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagbok</u> <u>nr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
b	2	stoppnålsliknande föremål av järn; tunn hylsa med ögat; från öppningen där "nålen" är avbruten eller slutar, med cirkelrund genomskärning, är den ihålig (möjligen sekundärt) upp till det flacka partiet med ögat; längd 2,8 cm, bredd vid ögat 0,5 cm, vid nedre änden 0,4 cm	XII/12	
c	3	rostblåsa, 1,4 cm	XII/12	
d	4	nit? av järn med bricka, 1,7 x 1,1 cm	XII/12	
e	5	nit, 1,4 x 1,1 cm, bemängd med ljust brunaktigt ämne	XII/12	
f	6	nit som ovan, 1,8 x 1,0 cm; med spår av ljust ämne som ovan	XII/12	
g	11	som ovan, 1,7 x 0,9 cm	XII/12	+85
h	12	två klumpar av synbarligen samma ljusa ämne som ovan nämnts; med spår av borrar; st. mått 1,2 cm	XII/12	+85

Arbetsnr d-h utgör troligen rester av en oförbränd kam av ben.

Keramik:

Kärl, delar. Oregelbundet och grovt. Kärlväggen svagt utåtlutande; mynningskanten oregelbundet avsatt, något tillplattad; ansats till bottenkant, botten flat. Godset mellangrovt magrat. Färg: utsidan ljusbrun, i övrigt grå. Mynningsdiameter ca 18 cm, höjd ca 16 cm, vägg tjocklek 1,7 cm.

plats nivå
XII:12 +91,+93

Sten:

Sländtriessa av täljsten, med plan undersida och kullrig översida; borrarngen tydligt konisk; bredd 3,8 cm, höjd 2,7 cm, hålets diameter 1,5 - 1,2 cm.

<u>plata</u>	<u>nivå</u>
XII:12	+92

Trä:

Trä, förkolnat, 23 x 12 x 4 cm. Bearbetningspår kan ej konstateras. Artefakt?

XII:12	+32-91
--------	--------

Kommentar till bilder

1. Från väster. I mitten till vänster fält IV, till höger fält XI; i förgrunden till vänster fält V, till höger fält XII. Stenkonstruktionen avtecknar sig på detta stadium såsom relativt sammanhängande med svagt kullrig yta mot gränsen mellan fälten IV och XI.
2. Från nordväst. I vänstra och högra ändarna av anläggningen (i fälten XII och IV) har den inre fyllningen borttagits men den yttre stenramen kvarlämnats. Man ser i förgrunden hela dennas mot nordväst vettande långsida. I mitten ett parti med ännu orörd markyta, i korsningen mellan de fyra berörda fälten. Där bakom och något till höger har i fält V den övre matjorden avtagits ned till fyllningens övre spridda block. - I förgrunden ett parti av "undre stenskiktet" frilaggt. Till vänster om främre vänstra hörnet av det icke frilagda partiet del av den förmodade resta stenen 1. Intill högra bildkanten den förmodade resta stenen 2.
3. Som 2. Stenramens inre helt frilaggt. Obs. "rest sten 1".
4. Som 3 men med något nordligare synvinkel och på ett tidigare stadium: ett ännu oundersökt parti med koncentration av brandjord kvarstår till höger om "rest sten 1".
5. Stenramens yttergräns mot sydöst i fält V frilaggt.
6. Fält IV från väster; i borte delen kan stenramens sydvästra hörn urskiljas, men relativt otydligt (det var detta parti som skadades vid avbaning, jfr s. A 3: 2). - Till höger om mitten förmodad rest sten 2.
7. Nordöstra hörnet i fält XII, sett från öster. I bildens högra del frilaggt "undre stenskikt".
8. Profil XI:06 från väster. I bildens vänstra del och förgrund frilaggt "undre stenskikt"; stenkonstruktionens nordvästra långsida framkommer ur profilen och löper snett över fältet mot dess gräns

till fält IV. I bakgrunden fält XII med stenramens sydöstra begränsning sedd från gravens insida.

9. Fält XII, från söder. Stenramens nordöstra del, frilagd från utsidan; undersökning av det inre pågå.

10. Fält IV, från väster. Stenramens sydvästra del, frilagd utifrån; undersökning av det inre pågå. I förgrunden till höger om bildens mitt "rest sten 2".

11. Profil XII:20 norrifrån. I bildens ytterkanter partier av stenramen.

12. Fält IV, från söder. Parti av stenramen. I bildens mitt "rest sten 2".

13. Fält IV, "sten 2" rest i förmodat ursprungligt läge. Från nordöst.

14. Del av fält XII, från öster. I förgrunden frilagd stenram (sydöstra begränsningen). Innanför ramen, i fältets botre del, den förmodade "rest sten 1".

15. Lerkärl, sländtrissa, träföremål in situ.

16. Vänster kolumn uppfifrån: nit? d, nål b, järnföremål c; höger kolumn uppfifrån nitar g, f och e; nederst sländtrissa; järnföremålen ca $5/4$, sländtrissan $2/3$.

Planer

Plan

Detaljplan

Fornlämning A 4

Hög? Oregelbundet rundad upphöjning med ojämn yta.

Ca 5 x 3 m. Höjd ca 0,4 m. Inga block synliga i ytan.

Jordtäcke, varierande i tjocklek mellan 0,02 och 0,3 m.

Inre röse: i konturen mycket oregelbunden, merendels flack samling block, av storlekar växlande mellan 0,1 och 0,6 m.

Svacka i rösets östra del. Överst i svackan endast enstaka stenar.

Ca 4 x 1,5 m, med största utsträckning i N-S.

Söder om stensamlingens ungefärliga centrum brandlager 1,6 x 1,0 x x (maximalt) 0,6 m, med största utsträckning NNO-SSV. I detta

brända ben (2,15 kg), med koncentration mot mitten.

Lerkärl i denna koncentration; innehöll brandjord och brända ben.

På ett avstånd av 0,6 m från lerkärllet ett bälgmunstycke (?) av bränd lera.

Artefakter i övrigt: av järn en nit, en krökt spik samt ett femtontal obestämbara fragment, på skilda platser i brandlagret; av glas två sammanhörande, smälta fragment av ljusgrönblått glas.

Undre mörk jord under fornlämningen.

Underst steril jord, övervägande grus med stenar.

Anläggningens historia:

Resterna av ett likbål har kommit att ligga omedelbart på markyta. Bland bålresterna har ett lerkärl placerats och fyllits med bålrester. Häröver har lagts först stenar och överst jord. Den således uppkomna flacka högen har i senare tid utsatts för avsevärda rubbningar ända ned i stensamlingen.

Undersökning: Stensamlingens yttre begränsning fastställdes. Dess yta frilades med kvarlämnande in till slutskedet av markytan i en rätvinklig balk X (från B 2) till och med X 97, därifrån 97 till

och med AC 97.

Då anläggningen till en början bedömdes i sin helhet vara ett odlingsröse var undersökningen endast summarisk intill dess brandlagret påträffades.

Föremålsbeskrivning:

Glas:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagbok</u> <u>nr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
m	11	glas, blåaktigt, opakt, smält klump 2,7 cm	Å 98 säll	
n		glas, som ovan, 1,8 cm	Å 98	

Järn:

a	1	obest. klump, jämte bränt ben 2,4 cm	Ö 99	+6
b	2	obest. klump, jämte bränt ben 2,5 cm	Å 99	+11
c	3	avlång rostklump, jämte bränt ben 3,5 cm	Å 99	+18
d	5	spik med krökt huvud, glödpatinerad, längd 3,6 cm, tj. 0,4 cm	Ö 98	+19
e	7	krampa, med fyra vinklar, st.mått i böjt skick 2,1 cm, tj. 0,4 cm	Ö 98 säll	
f	8	obest. rostfärgad klump med bränt ben, 2,4 cm	Ö 98	+18
g		slagghklumpar med bränt ben, fyra, den största 4 cm	Ö 98	+15
h	12	obest. klump jämte bränt ben, 2,5 cm	Å 98 i säll	
i	15	obest. klump med bränt ben, 3,5 cm	"benlagret, norra delen, under balken"	
j		obest. klump, med bränt ben, 1,9 cm	"från ytan i cen- trum"	
k		obest. klump, 1,1 cm	Å 98	
l		obest. klump, 1,6 cm	Å 99	

Keramik:

Kärl, med vertikal vägg; något oregelbundet; rak, avrundad mynningskant; flat botten. Godset tämligen finmagrat, men utsidan rabbig. Färg: utsidan rödaktigt ljusbrun, i övrigt grå. Höjd 11 cm, diameter 17-20 cm, vägg tjocklek 0,9 cm.

<u>Plats</u>	<u>nivå</u>
Ö 98	+15

Triessa (blästermunstycke). I huvudsak plankonvex profil, med fördjupningar närmast innanför den konvexa sidans kant. Färg: utsida ljusbrun och rödaktig, i övrigt grå. Diameter 11 cm, största tjocklek 3,6 cm.

Ö 98	+18
------	-----

Separat upptagna krukskärvor eller stycken av bränd lera torde vara från de beskrivna föremålen, med undantag av (arbetsnr n, dagbok 10) mynningskärva av lerkärl, med rundad kant, av medelmagrat gods, mörkt gråbrun, tjocklek 0,8 cm, största mått 2,1 cm.

Kommentar till bilder

1. Sydvästra delen i början av friläggning.
2. Från öster, frilagt utom i en meterbred öst-västlig balk.
3. Från väster, som 2.
4. Från söder, som 2 och 3.
5. Söderifrån, från steg 5 över B 2. Friläggning endast påbörjad.
6. Från öster, snett uppifrån, som 2-4. Ojämnheten tydlig.
7. Från nordväst. Borttagande av stenkonstruktioner för friläggning av profiler påbörjad.
8. Profil 97, östra delen.
9. Profil 97, västra delen.
10. Profil 97, centrala delen, detalj. Stenkonstruktionens placering på den undre matjorden framträder tydligt.
11. Profil 97, sedan borttagande av balk 97-98 påbörjats.
12. Profil 98. I förgrunden pågår undersökning av huvuddelen av brandjordskoncentration. Stickorna markerar lerkärl.
13. Senare stadium än 11 av undersökning av brandjord. Trissa in situ.
14. Som 13, senare. Trissa (främst) och lerkärl (bakerst) in situ.
15. Profil 98, från väster. Till höger brandjordskoncentration under arbete, med lerkärl och trissa.
16. Trissa in situ.
17. Från vänster spik d, krampa e, järnföremål 1; ca 10/7.
18. Trissa; ca 1/2.
19. Lerkärl; ca 8/30.

Plan

Fornlämning A 5

Upphöjning, svagt skönjbar, i kanten av tidigare grustag.

Mått ca 5 x 3 m.

Jordtäcke, 0,1 - 0,2 m.

Stenläggning, 5,5 x 3 m, med block av storleksordningen 0,2 - 0,9 m.

Kantkedja? Mot VNV avgränsades stenläggningen någorlunda regelbundet av 15 - 20 block, som genomgående var större än de som fanns närmast innanför, åt öster. Denna blockrand var svagt böjd, motsvarande periferien av en cirkel med ett 20-tal meters diameter.

Brända ben och brandjord, inom ett oregelbundet rundat område, 1,5 x 1,0 m, med längsta utsträckning i NV-SÖ, beläget en meter innanför den eventuella kantkedjan och ut i det uppenbart omrörda partiet intill ovan nämnd grustagekant. Benmängd 0,55 kg.

Härunder undre mörk jord samt steril botten.

Artefakter, i brandskiktet: krukskärvor av ett kärl

pärlor av rött gods, två

bronsfragment, ett

brodd av järn, en

Anläggningens historia:

Brandgraven har lagts på markytan. Över brandresterna har, i samband med denna begravning eller vid annat tillfälle, lagts en stensättning med kantkedja. Denna stensättning har möjligen varit cirkelrund och av storleksordningen ett 20-tal m; i så fall har alltså brandgraven legat i cirkelns periferi.

En stor del, kanske den ojämförligt största, av graven har utplånats i samband med grustäkt. Vid undersökningarnas början 1960 iaktogs upphöjningen samt stenar i grustagekanten; en mindre provyta upptogs ned till stenläggningen. Följande år frilades, uppmättes och undersöktes denna samt området med brandroster; centrum sållades.

Föremålsbeskrivning:

Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>eld-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
a	massa	mörkröd (+gulröd)	fing	x	x	1,3	III:35	+197
b	massa	mörkröd	ring	x	x	1,6	III:45	+ca 184

Brons:

c	brons, smältklump, 0,6 cm						III:35	+190
---	---------------------------	--	--	--	--	--	--------	------

Järn:

d	brodd av järn, med en rak skänkel och en avbruten; plattans ungefärliga mått 4 x 1,7 cm, längsta skänkeln ca 4,5 cm						III:35	+192
---	---	--	--	--	--	--	--------	------

Keramik:

Kär1, större delen. Rundväggigt, med klotbotten och inböjd, rundad kant. Godset medelgrovt magrat. Färg: utsidan rödaktigt ljusbrun, i övrigt grå. Höjd ca 15 cm, mynningsdiameter 16 cm, största diameter 17 cm, största vägg tjocklek 1,3 cm, bottentjocklek 1,5 cm.

Kommentar till bilder

1. Från nordväst. I bildens mitt A 5. (I förgrunden del av A 3).
2. Från söder, detalj: stensättning börjar framträda nästan omedelbart under markytan.
3. Stensättningsresten frilagd. Från sydväst.
4. D:o från nordöst. Man kan urskilja den förmodade, fragmentariska kantkedjan.
5. Detalj av frilagd stensättning.
6. Större d:o.
7. Efter borttagande av övriga delar av stensättningen kvarligger den förmodade, fragmentariska kantkedjan. Från nordöst.
8. Överst: brodd d; nederst från vänster: pärlor a, b; ca 8/6.
9. Lerkärl; ca 2/7.

Plan

Fornlämning A 6

Utan synbar markering över markytan framkom under matjord av normal mäktighet inom ett oregelbundet begränsat område av 1 x 1,5 m ett 25-tal block i storlek mellan 0,3 och 0,5 m, i ett skikt. Därunder knappt 0,1 m mörkare jord. Underst steril botten.

Enstaka brända ben. ^{fragment} Hartstötning, 1,2 x 0,7 x 0,1 cm.

Troligen rest av skadad stensättning.

Bild 1. Detalj av stensamling. Från söder.

Fornlämning (?) A 7

Under flat mark och normal matjord brända ben (15 g).

Rest av försvunnen, skadad brandgrav, eller brända ben från någon av de undersökta, delvis skadade fornlämningarna?

Plats

III:12-14

Fornlämning A 8

Under flat mark matjord ca 0,1 m.

Stenkrets, diam. 4 m, av 25 à 30 block upp till 0,7 m storlek.

Inre, rundad stensamling, diam. ca 1,5 m, av drygt 10 block av motsvarande storlek som i stenkretsen.

Mellan stenkretsen och inre stensamlingen fyllning med enstaka stenar.

Brända ben (0,26 kg) och brandrester i anslutning till inre stensamlingen.

Inga artefakter.

Stensättningarna vilade på undre mörk jord, 0,05-0,1 m.

Undre stenskiktet framkom tydligt härunder.

Botten grus.

Anläggningens historia:

Bålresterna - på dåvarande markyta - har omgivits med en mindre samling block. Platsen har kringsetts med en stenkrets. Beträffande det fortsatta förloppet kan två olika alternativ tänkas. Antingen har ingen ytterligare markering med beständigt material skett. Eller också har en hög anlagts, men denna sedermera utplånats genom en odling, som emellertid icke gått djupare än att de undre delarna av fornlämningen legat orörda. Det stora matjordsdjupet överst kan ha uppkommit antingen genom sådan odling eller genom naturlig vegetation i svackan.

Undersökning: Stenkonstruktionerna frilades och profiler undersöktes i anslutning till fältindelningen av område A. Vid sidorna av stenkretsen frilades sedan undre stenskiktet för att få en klar bild av förhållandet mellan detta och fornlämningen.

Kommentar till bilder

1. Stenkonstruktionerna under friläggning.
2. Som 1, fortsatt.
3. Som 1 och 2, avslutat. Stenkrets och inre stensamling syns, liksom även i bildens nedre vänstra hörn undre stenskiktet.
4. Profil XVIII:01 tvärs genom graven.
5. Snedbild av fält XVIII. I fältets borte högra hörn del av graven, i övrigt undre stenskikt.
6. Detalj från fält XVIII: i vinkeln del av inre stensamling, därutänför stenkrets, borterst undre stenskikt.
7. Från söder, på ungefär samma stadium som bild 2.

Plan: se Allmänt, översiktsskiss över del av gravfältet.

Fornlämning A 9

I markytan inga synliga tecken på fornlämning.

Matjord. intill 0,35 m.

Stenram. triangulär, oregelbunden, ca 5 x 4 m, av block med ca 0,15 - 0,5 m.

Rest sten? Omedelbart öster om trekantens norra ände ett liggande, smalt block, längd 1,2 m. Formen - avvikande från övriga block - kan ge anledning till en förmodan att det eventuellt rör sig om en tidigare rest sten.

Brända ben från gråstörvens nedre del och neråt, med koncentration i höjd med stenramens underkant, på ett område av ca 2,5 x 1,8 m, med rikliga brandrester. Benmängd 1,02 kg. Centrum vid gränsen mellan XVI:15 och IX:55 ca 0,02 - 0,03 m; brandskiktet föreföll här vara sammanpressat. Enstaka block 0,2 - 0,3 m spridda i höjd med brandlagret, utan synbart sammanhang.

Undre matjord 0,2 m. Botten grus.

Artefakter: Fragment av kam (?) av ben, brända.

Sten med slipsår (?)

Anläggningens historia:

Brandresterna har placerats på dåvarande markyta och sannolikt omgivits med en triangulär stenram, kanske med rest sten, i varje fall vid en ände. Om eventuell ytterligare gravmarkering kan inget vetas.

Anläggningen har utsatts för ställvis djupgående skada, varvid brända ben kommit att befinna sig även högt upp i ytan. Genom odling eller naturlig vegetationsinverkan har den stora måktigheten på den övre matjorden uppkommit.

Undersökning i anslutning till fältindelning och profildragning inom område A.

Kommentar till bilder

1. Fält IX från söder. I botten delen har sydligaste partiet av A 9 börjat framkomma.
2. A 9 huvudsakligen frilagd, från nordväst. I vänstra delen förmodad rest sten uppställd.
3. Från norr, som 2.
4. Från söder. Förmodad rest sten ligger till höger om norra spetsen.
5. Detaljbild av förmodad rest sten.
6. D:o, uppställd.

Plan

Fornlämning A 10

I ytan inget synligt.

Matjord 0,2 - 0,3 m.

Stenkrets av något oregelbunden cirkelform, diam. 3,5 m., bildad av ett 30-tal block 0,3 - 0,6 m; dessa block till stor del i nämnda matjord och i norra delen med översidorna upp till omedelbart under markytan.

I centrum några block av motsvarande storlek; i övrigt endast enstaka smärre stenar.

Brandjord med brända ben, inom ett område ca 1,5 x 1,0 x 0,1 m, från kretsens mitt ut till norra periferien. Benmängd 0,15 kg.

Artefakter: nyckel av järn

nit av järn

sländtrissa av sten

Under brandjorden undre mörk jord samt därunder oregelbundet naturligt undre stensikt, i övergången till steril botten.

Anläggningens historia:

Brandresterna har lagts på markyta och över dem enstaka block, varjämte platsen omgivits med stenkretsen. Huruvida hög funnits eller ej kan icke avgöras med säkerhet. Den övre matjorden kan eventuellt ha bildats efter skadegörelse.

Undersökning i anslutning till fältindelningen i område A.

Föremålsbeskrivning:

Nyckel av järn, påminnande om Arbman, Birka, Die Gräber, Taf. 270 fig. 2, men med proportionsvis bredare huvud.

Längd 7,0 cm, öglans bredd 4,3 cm, tjocklek 1,4 cm.

Riktning N (huvudet) - S.

plats

nivå

VIII/44

+ 14

Spik eller nit av järn, överdel. Rundat huvud.

Längd 3,2, huvudets bredd 1,7, tenens tjocklek 0,6 cm.

VIII/44

+ 12

Sländtfissa av finkornig grå bergart; den plana översidan slät, sotbemängd; undersidan synes vara en brottyta, varför det tydligen rör sig endast om ett översta fragment av det ursprungliga föremålet; översidans övergång till smalsidorna är rundad; diameter 3,1 cm, nuvarande tjocklek 0,6 cm; hålets diameter 0,7 cm.

VIII/44

+ 12

Kommentar till bilder

1. Fält VIII, från väster. Stenkonstruktioner frilagda.
2. Som 1, men något tidigare; från norr, snett uppifrån.
3. Som 2, från sydöst.
4. Hela konstruktionen, från norr, sett uppifrån.
5. Som 4, översikt.
6. Nyckel och sländtriessa in situ; därnedanför markerar två stickor nit av järn.
7. Nyckel; sländtriessa; ca 8/7.

Plan

(Såsom A 11, A 12 och A 13 betecknades i grävningssdagboken två smärre stensamlingar i resp. fält XXVIII och XVI samt en plats för enstaka fynd av brända ben i fält XVIII:43,44; i intet av dessa tre fall kan emellertid iakttagelserna motivera att de behandlas som särskilda fornlämningar.)

Föremål från platsen "A 13":

Bryne av skiffer; avsmalnande rektangulär platta med rundade kanter, använd på bägge sidor; 7,2 x 2,7 x 1,0 cm.

<u>plats</u>	<u>nivå</u>
XVIII:43	+52

Bild A 11:1 Från söder, stensamling frilagd.

" A 12:1 Från söder, stensamling frilagd.

Fornlämning A 14

Under flat mark: matjord; enstaka stenblock oregelbundet;
inom en yta av knappt 2 m² påträffades drygt 50 g brända ben;
därunder undre mörk jord och vanlig botten.

Området genomgicks med handspade. Troligen rör det sig om
spår efter en särskild, förstörd brandgrav. IV:21/IV:11.

Innehåll

Fornlämningsbeskrivning	1
Anläggningens historia	2
Föremålsbeskrivning	4
Benämningeschema	8
Kommentar till bilder	9

Fornlämning D 1

Hög, diam. 13, höjd 1 m.

Nergrävningar: I ytan på flera ställen sentida sådana; på toppen en svag, men tydlig äldre nedsänkning, där enstaka block syntes i ytan.

Jordtjock, i huvudsak stenfritt, tjocklek 0,15 - 0,20 m.

Röse, oregelbundet avlångt, 10 x 7 m, med största utsträckning SV-NO. Dettas kant var oregelbunden, möjligen med undantag av en kort sträcka i nordväst. Angående södra begränsningen, se nedan. Rösens yta bestod av påfallande oregelbundet lagda block av starkt varierande storlek. Störst, intill 1,1 m, var enstaka block som syntes här och var, regelöst; längst i söder bildade sådana rösens södra begränsning på en sträcka av ca 4 m. I röset enstaka brända ben.

Inre krets. Inne i röset visade sig ett 40-tal sådana större block som de nämnda bilda en cirkelrund, oregelbundet dubbel krets. Dessa lutade delvis in över fyllningen.

Inre kretsens fyllning upptogs huvudsakligen (undantag: se nedan) av block och jord samt enstaka brända ben, i ungefär samma proportioner som i röset därovan och utanför. Understa block kunde ha svärtad undersida.

(Det sammanlagda antalet block i fornlämningen var ca 1.500.

Blockstorleken - utom ovan särskilt nämnda större block - belyses av följande fördelning av största måtten på 100 slumpvis valda block:

> 10	10-19	20-29	30-39	40-49	50- cm
2	26	31	24	10	7

- Den sammanlagda vikten av inre kretsens block beräknades överlagsvis till ca 20 ton.)

- Bland röseblocken tillvaratogs två runda (21, resp. 15 cm).

Blockfattigt parti. Inom ett i plan rundat område ca 3 x 2,5 m beläget från den tidigare nämnda toppsänkan och ned till (och något ner i) steril botten saknades i stort sett block. Fyllningen utgjordes här av dels samma gråaktiga jord som kring rösens block, dels gula sandlinser.

Enstaka brända ben - inom detta parti redan omedelbart under gräsevälen.

Brandjordelager med brända ben, ca 2 x 1,5 x 0,2 m, beläget något perifert i förhållande till stenkonstruktionerna. Benmängd ca 8 kg, varav ca 95 % påträffades inom en yta av 2,75 m².

Undre mörk jord.

Steril botten.

Artefakter: Eldskadade rester av gravgodset befann sig i den blockfattiga fyllningen samt i anslutande delar av brandjordelagret; de utgjordes av två bronsfragment, 4 järnfragment (varav ett liknande en nit), samt 19 pärlor, en av ben, de övriga av glas- eller keramikmassa (fyra gula, resten röda). Åtta krukskrivor anträffades på skilda platser i fyllningen.

Anläggningens historia:

Fornlämningen synes ha tillkommit i följande ordning:

På ursprunglig markyta anlades likbålet och samlades brandresterna. Över dessa upplades ett första, litet röse av medelstora stenar. Kring detta och lutande in över det lades kransen av stora block. Därefter höljdes hela anläggningen och området närmast utanför densamma med röset. Detta kom sedan, genom människors åtgöranden eller vegetationens inverkan, att täckas med jord.

Vid en senare tidpunkt, möjligen redan under förhistorisk tid, fördes ett plundringsschakt ned till och under högens botten;

detta igenfylldes i stort sett, varigenom det blockfattiga partiet uppkom. Genom åverkan i sen tid har särskilt högens södra del skadats, varvid bland annat en del av täckruset avlägsnats, intill den stora blockkransen.

Undersökningen inleddes genom avtörvning av fyra kvadranter, ned till röseytan, medan ett kryss av gräsbevuxen markyta kvarlämnades. När nämnda större block började framkomma och till en början gav intryck av att kunna utgöra kanten av en rektangulär, avlång eller mera cirkelformig stensättning ansågs det angeläget att redan nu klarlägga hur härmed förhöll sig, för planläggningen av det fortsatta arbetet. Därför borttogs mittkrysset av ursprunglig yta och ruset frilades i sin helhet. Centrala delar av dottas yta fotograferades med polaroidkamera på låg höjd, varefter avvägning av onstaka punkter inom de någorlunda sammansättningsbara bilderna företogs och värdena inlades på bilden. Rüssets ytterkanter fotograferades från den upplyfta skopan på en caterpillar.

- Sydvästra kvadranten undersöktes först till botten, därefter de centrala delarna innanför inre kretsen; senare frilades dennas periferi, till en början med undantag av en balk i väster, i koordinatsystemets mittlinje A 10-11. Därefter undersöktes kvarvarande delar ned till steril botten.

Föremålsbeskrivning: (I brandlagret, där ej annat angivits.)

Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>old-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
a	massa?	gulbrun	cyl.	x	x?	1,1	J 10.5-11	+178
b	massa	mörkröd + ben	-	-	x	2,5	J 10-10,5 A 355,5 4,9m	+146
c	massa	mörkröd	-	-	x	2,2	K? 10-10,5 såll bottenskikt	
d	massa	mörkröd + brons		?	x	2,0) 1,3)	K 10-10,5 A 359° 5,1 m	+146
e	massa	gulbrun		x	x	0,7	såll nära pl 10 ca A 2° 6,0m	+172
f	massa	mörkröd	-	-	x	1,2) 0,8)	K 10-10,5 såll	
g	massa?	gulbrun	ring	x	x?	1,0		+177
h	massa	rostfär- gad	-	-	x	1,5	J 10-10,5	+155
i	massa	mörkröd +rödgul + ben	-	-	x	2,0) 2,6)	K 10-10,5 A 358°, 5 5,0m	+145
j	massa	mörkröd + gulröd	-	-	x	1,7) 1,1)	K 11 under understa stenar	+159
k	massa	mörkröd + ben	-	-	x	2,1	H-K 10-10,5 såll	
l	massa	mörkröd + brons		-	x	3,0	K 10-10,5 A 358° 5,1m	+159
m	massa	mörkröd	-	-	x	1,3	södra balken såll	
n	ben	vit	cyl.	x	x	1,0	centr.benkone.såll	
o	massa?	gulbrun	cyl.	x	x?	1,1	söder länje 11	
p	massa	mörkröd	-	-	x	1,8	J/K 10-10,5 A 358° 5,1	+159
q	massa	mörkröd + gulröd	-	-	x	1,7	K 10	+2241m
r	massa	mörkröd +gul+ben	-	x	x	2,2	K 10	+2241m
s	massa	rödbrun + ben	-	-	x	2,3	K 10	+224

Brons:

arbetsnrplatsnivå

t	fibula av brons, djurhuvudformad, fragment av foten, starkt eldskadat; översidan synes ha varit dekorerad med en smal ås mellan två linjer och därinnanför en pärlad rand, allt parallellt med kanten och närmast innanför denna; fragmentets längd 1,6 cm; fibulans bredd 1,1 cm; fragmentets höjd inklusive rest av nålhållaren 0,9 cm	J el. K 10,5-11	+156 -166
u	spår av brons	K 10,5-11	trol, ca +163
v	brons, smält klump, smal, vriden, 1,6 cm	K 10-10,5 A 0° 5m	+157
	band av brons, med rektangulär profil, fragment; i två delar; 1,1 sammanlagt x 0,4 x 0,2 cm	K 10,5-11 "inom cirkeln"	

Järn:

nit av järn, med cirkelrunt huvud och närmast kvadratisk bricka; glödpatine-rad; huvudets diam. 0,8, tenens tjocklek 0,3, brickans sida 1,2, sammanlagd längd 2,0 cm	K 10,5-11 säll	ca +178 -188
nit av järn, del, med närmast kvadratisk bricka; tenens tjocklek ca 0,6, brickans sida 1,2, bevarad längd 1,6 cm.	K 10-10,5 A 356° 5,8 m	+170
föremål av järn, rostskadat, möjligen rest av nit, 1,6 x 0,6 cm	K 10-10,5	+167

Enl. anteckning har den 30.5.60 ytterligare ett järnfragment påträffats, i säll, från benkoncentrationens norra del; (detta har ej kunnat återfinnas bland fynden.) *70. 84 fragment, 0.8 cm finns*

Ben:

A	kam av ben, eldskadat fragment av flack tvärskena med ett nithål; av dekor synes tre parallella linjer längs den nästan raka kanten, samt därinnanför början till en snedställd tvärlinje; 1,7 x 0,8 x 0,3 cm	K 10,5-11 inom cirkeln
---	---	---------------------------

Keramik:

<u>arbetsnr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
ka	mynningseskärva av kärl med svagt utböjd, rundad kant; medelgrovt magrat gods; gråbrun; tjocklek 0,6 cm, st.mått 3,0 cm	L 11	+ 189
kb	skärva av gods påminnande om ka; tjockl. 0,8 cm; 3,1 cm	L 11	+200-210
ke	skärva av medelgrovt magrat gods; utsida ljusbrun, i övrigt grå	L 11	+200-210
kd	skärva av medelgrovt magrat gods; brungrå, ljusare på den skrovliga utsidan än på den släta insidan; tjocklek 0,6 cm; 3,0 cm	M 6	
ke	skärva av gods som ka; tjocklek 0,6; 2,1 cm	M 11 såll	
kf	skärva av gods ungefär som ovan; tjocklek 0,8; 2,5 cm	M 13	
kg	mynningseskärva som ka; kan vara av samma kärl, trots att den är något tunnare; tjocklek 0,6; 1,8 cm	K 11	
kh	skärva av gods som ka; tjocklek 0,7; 2,5 cm	K 11	

^{ka}
Mynningseskärvorna och kg samt skärvorna kb, ke, kf och kh kan vara från samma kärl; skärvorna ke och kd härrör snarast från två andra, sinsemellan något olika kärl.

Brända bens relativa fördelning inom

B 1 (% av hela vikten)

N M L K J

8

8

9

9

+ + + +

4% 4% 4% 4%

10

10

+ + + + 16% 16% 16% 16%

+ + + + 5% 5% 4% +

11

11

+ + + +

+ + + +

12

12

+ +

+ +

13

13

N M L K J

B 1

Benämningsschema

														Norra balken
														K 5
														K 6
Nordvästra kvadranten										Nordöstra kvadranten				
														K 7
														K 8
														K 9
Västra balken	P10	O10	N10	M10	L10	K10	J10	H10	G10	F10	E10	D10	C10	Östra balken
														K11
														K12
Sydvästra kvadranten										Sydöstra kvadranten				
														K13
														K14
														K15
														Södra balken

Kommentar till bilder1 - 6: Före undersökningen.

1. Från väster. I förgrunden del av B 2. Jfr 19.

2. Östra delen från sydväst.

3. Från söder. Mellan två skadade partier syns en kvarvarande "arm" mot söder; över denna lades undersökningens nord-syd-axel K - L.

4. Från sydöst. Till höger om mitten den djupaste synliga skadan.

5. Från östsydöst. Under 4 beskriven skada syns här i vänstra delen; till höger härnäst flera smärre gropar. Terrängen i förgrunden genomgrävd för grustäkt m.m. Jfr. 8.

6. Från nordöst. I bildens vänstra del begränsning av grustäkt (jfr Översiktsplan 1). Jfr. 12, 23, 27, 28.

7 - 16: Från avtorvning och påbörjat friläggande av stenkonstruktioner.

7. Från norr.

8. Från öster. Jfr 5.

9. Nordvästra kvadranten, från väster.

10, 11. Nordöstra kvadranten, från väster.

12. D:o, från nordöst. Jfr 6, 23, 27, 28.

13, 14. Sydöstra kvadranten, från sydsydöst.

15. Toppslänkan (med koordinatsystemets mitt K - L 10 - 11 markerad), från öster. Man skimtar enstaka stenar i ytan. I förgrunden skada.

16. Toppslänkan, sedd i profil under avtorvningen av nordöstra kvadranten.

17 - 28: Riset och inre kretsen frilagda; sidbilder.

Anm. Vissa blocksbeteckningar med siffra eller bokstav återkommer på flera bilder samt på plan.

17. Från nordväst: riset.

18. Från väster: inre kretsen.

19. Från väster: rüset; till vänster balk 10 - 11. I högra bildkanten rest av balken K - L mot söder. Jfr 1.
20. Från sydöst, snett uppifrån.
21. Från sydöst, profilfoto.
22. Från nordöst. Jfr. 25, 26.
23. Från nord till öst. Bakom högen den balk som i söder är kvar av K - L; norra motsvarigheten framför rüset täckt av en liggande presenning. Kvarvarande delar av balken 10-11 i mitten av högra, resp. vänstra bildkanten. Jfr 6, 12, 27, 28.
24. Längs kanten av rüsets nordöstra del, mot sydöst.
25. Rüsets norra del från nordöst. I bakgrunden till höger balk X - Y från den synliga mitten av B 2 ut mot höger i riktning mot A 4 (utanför bilden).
26. Rüset från nordöst, under framttagande av inre kretsen. I nedre vänstra bildhörnet kvarvarande östlig del av balken 10-11; mitt i vänstra kanten motsvarande södra del av K - L. Jfr. 22.
- 27, 28. Två stadier i framttagning av inre kretsen, partiet kring blocken cd, ef och XVI. Jfr 6, 12, 23.
- 29 - 47. Inre kretsens insida, särskilt sektionerna 10 och 10,5.
29. Från nordöst. I förgrunden nordöstra ytersidan av inre kretsen (jfr 28, 27, 23, 12 och 6). I mitten sektion 10 mellan block XIII och IV.
- 30 - 34. Inre kretsens insida; detaljer: dessas lägen framgår av blockbeteckningarna. På bild 32 och 34 syns hur blocken lutar in över brandjordslager.
- 35 - 39. Östra delen av sektionen 10, H - K, successiva stadier i friläggande. Genom detta framkom den skärning 10,5, som syns till vänster på bild 40.
- 40 - 45. Västra delen av sektion 10, H - K, successiva stadier i friläggande.

40. Man ser till vänster block i stora kretsen. Till höger därom kommer längs en sträcka av ca 1,5 m rüsefyllnad motsvarande den inom cirkeln normala. I vänstra delen av högra bildhälften ser man fortsättning av nyssnämnda rüse. Till höger ser man en del av block i centrala stenkretsen, alltså i profilens högra, västra begränsning. Mellan de båda nu angivna ställena kommer ett i huvudsak stenfritt parti. Det är detta som tolkas såsom plundringsgrop. I vänstra delen av bildens förgrund ser man i den avplanade ytan en tidigare beskriven mörk strimma. Högra delen av förgrunden är djupare nergrävd, eftersom det därstädes var djupare till orörd jord. I bildens nedre högra hörn stöd som måste uppsättas för att stödja inåtlutande block i centrala stenkretsen.

41. Detaljbild av plundringsgropens profil. Man ser de enstaka stenarna. Den djupaste av dessa torde höra till orörd jord, men fyllnaden till höger och delvis till vänster därom till plundringsgropen. Observera till höger om denna sten på två olika nivåer ljusa strimmor lutande från vänster upp mot höger. Det rör sig här om ljusare fyllnad, i sin sammansättning identisk med det ljusa material, som påträffats orört i botten av den synliga nergrävningen. Dessa strimmor syntes även på bild 40.

42. Detaljbild. Man ser tydligt de under 41 beskrivna ljusa strimmorna, vilka tydligt anger nergrävningens karaktär.

43. Samma detaljbild som 42, men den djupaste stenen har borttagits och man ser tydligare nergrävningens tämligen smala botten. Jfr 45.

44. Översiktsbild av profil 10,5, efter borttagande av den i texten till bild 43 nämnda stenen. Observera även den horisontala strimman hitom profilen. - Kontrasten mellan den sekundära nergrävningen till höger och det orubbade rüset till vänster framkommer tydligt.

45. Som 42, 43.

46, 47. Mörk strimma under partiet fig. 40-45. Rot? Jfr 50.

48.-57. Rüsse och inre krets uppifrån.

48. Lodbild från stegen. Inre kretsens östra del frilagd. I väster ännu del av rüsse ej borttagen. I nedre högra delen av bilden sydligaste kvarlämnade del av balken K - L.

49. Lodbild från stegen. Inre kretsen helt frilagd.

50. Snedbild av d:o. I högra bildkanten sydligaste kvarlämnade del av balken K - L; i övre bildkanten motsvarande östligaste del av 10-11. Inne i kretsen samt omedelbart öster om densamma syns sådana strimor som på detaljbilderna 46, 47.

51 - 57. Detalj av rüssets yta (jfr skiss).

51 - 53. Sex stråk med huvudsaklig längdriktning norr-söder, ordnade från väster mot öster, delvis överlappande och från olika stadier av friläggande. Se skiss över stråkens lägen.

54 - 55. Två i huvudsak väst-östliga stråk.

56. Detalj i östra delen.

57. Detalj i södra kanten, ansluter till 53 b.

58. Föremål. Övre raden från vänster: nitarna z, y, x; mitten: fibula av brons, fragment; nederst: kam, fragment; skala ca 10/6.

Planer och profiler

Plan

D:o med skiss över lägen för bildskisser

Profil B 10 - Ö 10 (omfattar även B 2)

Profil K 6 - K 14, L 2 - L 18

Profil L 14 - 15

Profil H - L 10

Innehåll

Fornlämningsbeskrivning	1
Anläggningens historia	2
Föremålsbeskrivning	3
Benämningsschema	7
Kommentar till bilder	8

Fornlämning D 2

Oregelbundet cirkelformig, låg förhöjning, med otydliga gränser: diameter ca 7 m, höjd ca 0,4 m. Övervägande naturlig. Mot väster tvärt avskuren genom odling, i söder skador genom grustäkt, begränsade av oregelbunden linje. Inga synliga nedgrävningar.

Ett betydande antal stenblock synliga över den gräsbevuxna ytan. Efter avtorvning framkom inom ett område ca 7 x 8 m ett osammanhängande stentäcke, med ytterst varierande stenstorlek. I söder var blocken genomgående mindre än i norra delen. Ett stickprov om 50 block från norra delen hade följande fördelning av största mått:

-10	10-19	20-29	30-39	40-49	50-	cm
2	20	32	22	20	4	%

Som stenklot kan möjligen ett naturligt rundat block (17,5 cm) uppfattas.

Under arbetets gång framkom i östra delen något som föreföll att - med en rätt stor osäkerhet - kunna uppfattas som en rest av en kantkedja. Denna omfattade ett tiotal block på en sträcka av fem meter. Därast en ursprunglig kantkedja omslutit ett cirkelrunt område, en stensättning, torde denna diameter ha varit ca 5,5 m. Denna tolkning försvårades dock av två omständigheter. Dels saknades i nordöstra delen övertygande rester av en sådan stensättning, som i så fall bortbrutits där. Dels blev det efter hand tydligt, att en mycket stor del av det vid undersökningen framkommande stentäcket måste uppfattas som odlingssten från den omedelbart i väster anslutande, sentida odlingen.

I och under mitten av den antagna stensättningen framkom ett brandflak, vars mera koncentrerade del var ganska tydligt avgränsad mot öster. Det var i plan i stort sett cirkelformigt och

hade en diameter av ca 2,5 m; tjocklek i centrum ca 0,1 m. Under detta brandflak med dess innehåll av brända ben vidtog omedelbart sterilt grus.

Artefakter

I brandflaket påträffades oldskadat gravgods, bestående främst av 50 pärlor, varav ett tiotal av brons- eller silvertråd, ett par av glas och resten av keramikmassa, i regel gul. Ett smält glasfragment är möjligen oj av en pärla, utan från ett kärl.

Vidare påträffades fem bronsfragment samt dessutom några små platta flisor av mycket tunt bronsbleck.

Järn påträffades i femton fall. Bestämbara var en kniv, en brodd, en spik och en trådögla.

Anläggningens historia

Efter borttagande av ursprunglig matjord lägges på steril botten brandjord. Detta brandflak täckes med en stenläggning, vilken sannolikt varit cirkelrund och begränsats av en kantkedja.

Graven utsattes senare för skadegörelse samt täckes och omgives i stor utsträckning av sten, uppkastad vid sentida odling av i väster anslutande mark.

Undersökningen genomfördes under kvarlämnande till en början av två från samma punkt utgående rätvinkliga balkar med markyta.

Föremålsbeskrivning

Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>eld-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>
aa	massa	gulbrun	rör med en sned ände	x	x	1,5	V8 ca -164 såll
ab	massa	gulbrun	cylinder? fragm.	x	x	1,1	X10 ca -149 såll
ac	massa	gulbrun	rör	x	x	1,3	NV kvadr.stenddet
ad	massa	gulbrun	stympad kon	x	x fragm.	1,1	V9-110 sek.läge
ae	massa	gulbrun	rör med två sneda ändar	x	?	1,9	V8 såll
af	massa	gulbrun	rör med två sneda ändar	x	?	1,1	V8 såll
ag	massa	gulbrun	sned cylin- derskiva	x	?	1,0	V8 såll
ah	glas (+b.ben)	mörk	-	-	x	1,4	V8 såll
ai	massa	gulbrun	rör med en sned ände	x	x	1,5	V8-9 såll
aj	massa	gulbrun	rör med en sned ände	x	x	1,4	V8 -115,5 nr"4"
ak	massa	gulbrun	rör	x	?	1,5	V8 -113 nr"3"
al	massa	gulbrun	cylinder- skiva	x	?	1,1	V8 -119,5 nr"6"
am	massa	gulbrun	rör, något smalnande	x	x	1,0	V8 -117,5 nr"7"
ao	massa	gulbrun	stympad kon	x	?	1,4	8X-X,5 N.balk såll
ap	massa	gulbrun	?	x	x	1,5	9X-X,5 -114,5 N balk inre del
aq	massa	rödbrun	-	-	x	0,8	9X-X,5 N.balk såll
ar	massa	gulbrun	platt sfär	x	x	1,3	9X-X,5 N balk gult bottenkikt
as	massa	gulbrun	?	x	x	1,4	9X-X,5 N balk inre del
at	massa	gulbrun	smalt rör	x	x	1,2	Y9 -151 såll

FöremålsbeskrivningPärlor:
(forts)

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>eld-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
ay	massa	gulbrun	stympad kon	x	?	1,2	X9-8	
az	massa	gulbrun	smalt rör	x	x	1,1	V8 såll	
ba	metall	grön	massivt klot	x	x	1,4	V8 ca +134	
bb	metall	grön	spiralklot		x	1,0	V8 A6 15,5 m +142	
bc	metall	grön	massivt klotx plattat		x	1,5	V8 A6,5 15,6m +142	
bd	metall	grönblå	spiralklot	x	x	1,0	A6 15,5m +136	
be	metall	grön	massivt klot plattat	x	x	1,2	V8 A7 15,5 m +138	
bf	metall	grön	hylsa rörform	x	x	1,2	V8 A6 16m +142	
bg	metall	grönvit	spiralklot	x	x	0,8	V8 ca +134 såll	
bi	metall	grön	spiralklot	x	x	1,1	V8 skiss +134 "4"	
bj	glas	ljus	rundad ring	x	?	0,9	V8 skiss +136 "3"	
bk	metall	grön?	spiralklot	x	x	0,9	V8 skiss +134?	
bl	metall	grön	spiralkon slut tråd	x	?	1,0	V8 skiss +136 "1"	
bm	metall	grön	spiralklot	x	x	0,9	V8 -99 skiss "5"	
bn	metall	grön	spiralklot	x	x	1,0	V8-V9 såll	
bo	metalltråd	grön	(ett varv)	x	x	0,9	V8 -112,5 sk. "2"	
bs	metall	grön	massivt pressat klot	x	x	1,4	"Östra p." +139	
bt	metall	grön	spiralklot	x	x	1,2	V8 +144	

Föremålsbeskrivning

Pärlor, osäkra:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>elde</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
au	massa	gulbrun	avsmalnande rör	x	?	0,7	X9 ca	-159 såll
av	massa	gulbrun	avsmalnande rör	x	?	0,7	8X-X,5 N balk	såll
ax	massa	gulbrun	stympad kon	x	?	1,2	X9-8	
bh	metall	grön		?	x	0,7		+121 "c"
bp	metall +br.ben	grön	sfär?	?	x	0,8	8X-X,5 N balk	såll
bq	metall	grön	?	0	x	1,0	X9 N balk in.d.	+133
br	metall	grön	sfärisk?	?	x	0,9	"c" västra pärl	+130
bu	metall bleck	grön	rör	x	x	1,1	V8 ca	+134
bv	metall ten	grön	ten	0	x	1,0	V8 ca+	134
ca	glas	blågrön	-	-	x	1,1	V8 ca	+134
cb	glas	blågrön	-	-	x	2,2	A6 15,3m	+141
cf	ben	vit	rör	x	x	1,2	9X-X,5 såll	N balk inre del
cg	ben	vit	rör	x	x	1,0	9X-X,5 såll	N balk inre del

Brons (utom tidigare katalogiserade pärlor):

bba	hylsa av brons, fragment, 1,1 x 0,7 cm						V8	+135
bbb	fragment av brons, eldskadat (hylsa?) 1,6 x 0,6 cm						V8	+128
bbe	fragment av brons; <u>saknas</u>						V8 såll ca	+134
bbd	smältklump av brons, 1,7 x 1,2 cm						8X-X,5 såll	N balk.
bbe	band av brons, fragment, eldskadat, 0,8 x 0,6cm						8X-X,5	+138
bbf	ten av brons med rund profil, eldskadat fragmen t, 0,9 x 0,3 cm						X-X,5 (X9) såll	N balkens inre del

Föremålsbeskrivning

Järn:

<u>arbets</u> <u>nr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
ja	brodd, med skänklarna avbrutna; eldskadad; plattans mått ca 3,2 x 1,4 cm	B2 a-b X8	+149
jb	rostflaga, 1,2 cm	X8	+137
jc	föremål av järn, avlångt, obest., eldskadat; 4,5 x 1,2 cm	X8 såll	+124
jd	tillsammans med je ytterligare ett fragment antecknat, saknas		
je	obest., 1,4 cm	Y9 A3 ^o 17 m	+135
jf	smält klump av järn?, obest., 1,8 cm	V8 A7 ^o 15,4 m	+138
je	spik, i flera fragment, längd ca 2,8, huvudets bredd 1,1 cm	Y8	+132
jh	tråd eller ten, fragment, 1,7 x 0,4 cm	B2 a-b såll	+126
ji	tråd eller ten, fragment, eldskadat, 1,3 x 0,5 cm	V9 såll N balkens inre del	
jj	tråd eller ten, möjligen liten krampa (gäller kanske även jh, ji), eldskadat, 1,4 x 0,3 cm	V9 N balkens inre del	+135
jk	spik, böjd i rät vinkel, med tillstukat huvud, uträtad längd ca 5 cm, huvudets diam. 0,9 cm	X9 N balkens inre del	+137
jl	ten, eldskadat, 2,4 x 0,5 cm	X9 såll N balkens inre del	
jm + jn	kniv, del av tånge och övergång till blad, i två delar; längd 11,0 cm, största bredd 1,5 cm, minsta bredd (mot den 6 cm långa tångens övre ände) 0,5 cm	X9 jm N balkens inre del, med tångens änden nedåt; tångens yttersta 4,3 cm för sig i ruta 9X-X,5, +138	+135- 141
jo	ögla, glödpatinerad, 1,6 x 1,1 cm, till i övrigt i gammal tid bortbrutet föremål (eldstål?); bildad genom omslagning av rundat profilerad, avsmalnande ten; därnedeför rektangulär profil, 0,6 x 0,3 cm; hela längden 2,3 cm	X-X,5 (X8) N balkens yttre del	

Benämningsschema

			Norra balken		
			X,5 - X,0 6		
	Nordvästra		X,5 - X,0 7	Nordöstra	
	kvadranten		X,5 - X,0 8	kvadranten	
			X,5 - X,0 9		
			X,5 - X,0		Östra
			10 - 10,5	V10-10,5 U10-10,5 T10-10,5	balken
Västra					
10,5-11	Å10,5-11	Z10,5-11	Z,0-X,5		
balken			10,5-11		
			Z,0-X,5 11		
	Sydvästra	Z,0-X,5 12		Sydöstra	
	kvadranten	Z,0-X,5 13		kvadranten	
			Södra balken		

Kommentar till bilder

1. Från öster, uppifrån stegen över B 1. Hela området utom två vinklar frilagt. Den högra armen på bilden tvärrar över området för den förmodade cirkelrunda stenläggningen; i förgrunden av detta parti syns det relativt tydligaste avsnittet av den förmodade kantkedjan av block.
- 2, 3, 4, 5. Sydvästra kvadranten avtorvad och successivt frilagd.
- 6 - 11: Nordvästra kvadranten.
- 6, 7. Från sydsydväst, efter första avtorvning.
8. Detalj intill centrum, efter avtorvning.
- 9, 10. Från nordöst, efter friläggning.
11. Från norr.
- 12 - 16: Nordöstra kvadranten, successivt frilagd.
12. Från sydväst.
13. Från söder.
14. Från nordnordöst.
15. Från nordöst.
16. Från sydöst.
17. Sydöstra kvadranten, från norr, avtorvad.
- 18 - 21: Centrum.
18. Uppifrån.
19. De två södra kvadranterna tömda och väst-öst-profil blottad. Till höger i bakgrunden förmodad stenkrets.
20. Delar av de norra kvadranternas inre partier. I bakgrunden förmodad stenkrets.
21. Fortsättning efter det i 19 avbildade stadiet.
- 22 - 24: Förmodad fotkedja.
22. Från söder. I nordöstra kvadranten har alla smärre block borttagits.

23. Från söder, efter borttagande av övrigt.

24. Från nordväst, som 23.

25 - 28: Profiler.

25. X9-X7.

26. X 11,5 - X 8.

27. X 10,5 - X 10,5.

28. X 10,5 - X 12,5.

29 - 30. Föremål.

29. Från vänster: brodd ja, spik je, järnföremål jt (överst),
spik jag (nederst), spik jk, ögla jo, knivfragment jm.

Skala ca 9/10.

30. Pärlor: övre raden från vänster bl, bc, bs; nedre raden
do av, ax; skala ca 10/7.

Plan och profiler

Plan

Profil X 6 - 14, Y 2 - 14

(Profil 10, se B 1)

Innehåll

Fornlämningsbeskrivning	1
Anläggningens historia	2
Föremålsbeskrivning	2
Benämningssplan	11
Profilbeskrivningar, efter dagboken	12
Kommentar till bilder	19

Fornlämning C 1

Yta Hög, diam. 9 m, höjd 1 m. I och invid nordöstra delen en sen nedgrävning, ca 4 x 4 x 1 m., fylld med skräp och ej vegetationstäckt. Härintill ett träd, som delvis står i högens östra ytterdel - eller där denna borde varit.

Högen var gräsbevuxen. Den ganska flacka överytan sluttade svagt mot öster. På tre sidor föreföll slänten vara bildad genom senare ingrepp, medan västsidan gav intryck av att vara mera ursprunglig.

Jordtäckte. Detta täckte även nedan beskrivna krets.

Yttre stenkrets, diam. 7 m , av ca 100 block av storleksordningen 0,1-0,4 m. Denna krets saknades på en ca 8 m lång sträcka i nordöst - sydöst, motsvarande ca 120°.

Inre röse av block, intill 1 m. Oregelbunden kontur i plan och oregelbunden yta. Tydligt skadat i östra delen.

Inre stenkrets, mindre regelbunden, av ursprungligen troligen kanske 50 block, i regel ej mer än 0,5 m. Bortbruten i östra delen, i ca 150° sektor.

Brandskikt med brända ben, tämligen skarpt avgränsat, under den inre stenkretsen. Diameter 4,5 m, tjocklek 0,15 m. I detta

lörkärl med 2,9 kg brända ben och brandjord. Kärlet stod något lutande åt N eller mot Ö. Det befann sig inom den tätaste koncentrationen av brända ben. Under alla omständigheter visade kärlets relativt hela tillstånd, ehuru mynningsbitar fattas, att på detta ställe kan en plundring inte gärna ha förekommit.

Artefakter i övrigt: av järn minst 26 nitar, 4 spikar, en brodd, en krok; av brons ett 70-tal fragment; av glas en grön pärla; av lera en pärla, möjligen två; flinta, delvis slagen.

Undre mörk jord. Anläggningen vilade huvudsakligen, om än ej undantagslöst, på ett 0,1-0,15 m tjockt mörkt jordlager, mot-

svarande vad som brukade förekomma inom huvuddelen av gravfältet.

Botten: gul grus med block, sandlinser och något lera.

Fornlämningsens historia uppfattas på följande sätt.

På den ursprungliga markytan placerades resterna av likbålet.

Möjligen samlas det något mot mitten. Över centrum lades den

inre stenkretsen. Denna täcktes med jord innehållande begränsade mängder smärre block. Ytterst lades sedan eller hade redan lagts

yttersta stenkretsen. Sist påfördes jordtäck. Därefter skedde

vid någon tidpunkt ett kraftigt ingrepp, tydligen i huvudsak

från SÖ. Härvid bortbröts även ett å två block i SÖ av den

innersta stenkretsen. Vid detta tillfälle uppkom den plundrings-

grop, som tidigare beskrivits. Egenartat är att därefter tydligen

skett en förhållandevis omsorgsfull igenfyllning och terrasso-

ring av östra delen av högen, så att ingen säker plundringsgrop

kunde iakttagas när undersökningen började. Vid ett mycket

senare tillfälle tillkom i NÖ kvadranten den djupa moderna

avskrädesgrop, som beskrivits.

Föremålsbeskrivning

Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dag-</u> <u>bok</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>old-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
a	2	massa (lera)	gulbrun	cylinder	x	x	1,4	LVIII	+ 102
b	18	massa (lera)	gulbrun	stympad kon.rör	x	x	1,4	LVII	+ 120
c	26	glas	grön	tunn- formig	x	0	0,9	LVI	+ 94

Föremålsbeskrivning

Drons:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>beskrivning</u> (eldsk. där ej annat anm.)	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
ba	klump, klotformig, obest.	0,4	"centrum"	+94
bb	block, med en ursprungl.kant	tj1.0,05 1. 0,7	"centrum"	+86
bc	smältklump, obest.	0,6	"centrum"	+92
bd	smält block, obest.	1,0	"centrum"	+86
be	kantskoning av tunt block	br. 0,4 1. 2,2	"centrum"	+98
bf	block, fragment	0,7	"centrum"	+95
bg	kantskoning	1,5	LVII n.balk.	+102
bh	spår	-	"centrum"	+90
bi	smältklump	0,5	LVII n.balk "g"	+96
bj	spår	-	centrum	+90
bk	spår	-	centrum	
bl	smältklump av block	1,6	LVII v.balk. "c" eller "g" såll	
bm	band av block, flera fragment	br.0,7 lā.1,1	centrum	+92
bn	band eller kantblock	1,7	LVII n.o.v. balk	+105
bo	obest.	0,7	LVII n.o.v. balk. såll, nivå som nr "22" o."23" ung.	
bp	obest.	0,5	centrum	+90
bq	obest.	0,4	LVII n.o.v. balk	+102
br	obest.	1,2	centrum benkollager ca	+88
bs	block	1,1	centrum	+92
bt	kantskoning	2,2	centrum	+91
bu	smältklump	0,4	centrum	+90
bv	band	br.0,5 lā.2,8	centrum	+90

Brons:
(forts)

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>beskrivning</u> (eldsk. där ej annat anm.)	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>Plats</u>	<u>nivå</u>
bw	block	0,4	centrum under nr 40	+88
bx	smältklump av block	0,7	centrum	+88
by	stift med runt, närmast halv- klotformigt huvud; tenen vin- kelböjd (se smältklump ovan)	huv.br. 0,4 18.1,0	centrum	+89
bz	band/kantskoning	1,1	centrum	+84
bå	klump/möjligen av stifthuvud	0,3	centrum	+88
bä	blockband	1,2	centrum	+87
bö	obest.	0,7	centrum	+92
baa	kantskoning	1,1	centrum	+88
bab	band, omböjt, m.m.	br.0,7 18.1,1	centrum	+91
bac	obest.	1,9	centrum	+88
bad	band	br.0,5 18.0,8	centrum	+93
bae	obest.	1,6	centrum	+88
baf	band	1,2	centrum	+84
bag	obest.	1,1	centrum	+91
bah	obest. block	0,6	centrum	+88
bai	obest.	0,2	centrum	+88
baj	band	1,1	centrum	+89
bak	obest.	0,4	centrum	+93
bal	klump, kanske av stifthuvud	0,6	centrum	+87
bam	klump, kanske av stifthuvud	0,4	centrum	+88
ban	klump, kanske av stifthuvud	0,4	centrum	+88
bao	klump, kanske av stifthuvud	0,4	centrum	+87
bap	klump, kanske av stifthuvud	0,3	centrum	+91
baq	obest.	0,2	centrum	+91

Brons:
(forts)

<u>arbets</u> <u>nr</u> (dagb)	<u>beskrivning</u> (oldskadat där ej annat anm.)	<u>st.mått</u> cm	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
bar	obest.	0,8	centrum	+90
bas	obest.	0,2	centrum	+86
bat	klump, kanske av stifthuvud	0,5	centrum	+93
bau	band	0,7	centrum	+93
bav	klump, knappast av stifthuvud	0,3	centrum	+91
baw	klump, kanske av stifthuvud	0,4	centrum	+91
bax	huvud till stift	0,5	centrum	+93
bay	bleck	0,2	centrum	+92
baz	klump, trol. huvud till stift	0,5	centrum	+91
baå	kantskoning	1,5	centrum	+90
baå	bleck, smulor	0,7	centrum	+89 +86
baö	bleck, tunt, smulor, jänte smältklump, liten droppe	1,7	centrum	+94 +92
bba	smältklump	0,9	centrum (vid genom- gång på museum av urna dagboksnr 14.26.5, mynningskanten +102)	

Järn:

<u>arbets</u> <u>nr</u> (dagb)	<u>huvud</u> <u>form</u>	<u>st.mått</u> <u>diam</u>	<u>ten</u> <u>diam</u>	<u>bricka</u> <u>form</u>	<u>st.</u> <u>mått</u>	<u>tot.</u> <u>längd</u>	<u>spets</u> ?	<u>allt</u> ?	<u>eldsk</u> ?	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
Ja 9	?	2,1	0,8	-	-	2,0	-	nej	?	LVIII s411+102	
Jb 27	dubb. fyr?	1,7	0,8	-	-	4,0	-	nej	?	LVII	+84
Jc 17	?	2,1	1	-	-	5,1	-	nej	?	LV	+90
Jd 34	omb	1,4	1	-	-	3,4	-	nej?	?	LVI	+90
Je 33	rund dubb	2,1	0,5 fyr.	-	-	4,7	ja	ja	ja? (bbon)	LVI	+81
Jf 3	fyr?	1,0	1	-	-	5	-	?	?	LV n.balk	+77
Jg 10	avl. rund.	2,7	1	rekt.	1,9	4,1	nej	ja	?	LVII n.balk	+87

Järn:
(forts)

arbets nr(dagb)	huvud form	st.mått diam	ten diam	bricka form	st. mått	tot. längd	spets ?	allt ?	eldek. ?	plats	nivå
jh 6	dubb.	2,1	0,8 fyr?	-	-	4,4	nej	?	?	LVIII V.balk "e"	+122
ji 16	fyr.	2,0	0,7	-		2,2	-	nej	?	LVII V.balk "g"	+97
jj 19	rund	1,8	0,7	-	-	3,1	-	nej	?	LVII V.balk "g"	+90
jj+jk	rund			kvadr.		4,3	nej	ja			
jk 21	rund	1,7	0,7	rekt.	2,0	3,3	nej	ja	?	LVII "norra- västra balken 51	+97
jl 29	rekt.	1,5	0,7	fyr?	2,1	4,6	nej	ja	?	LVII	+95
jm 11	rund	1,9	0,9?	rund?	1,3	1,1	nej	ja	?	"centrum"+95	
jn 19	rekt?	1,9	1,1	rekt.	1,6	4,2	nej omb.	ja	nej	LV	+87
jo 23	kvadr.	2,1	1,7	oval	2,3	3,0 itu	nej	ja	?	LV	+84
jp 12	rund	1,3	1,1	kvadr.	2,1	3,2	nej	ja	?	"centrum"+96	
jq 13	rekt.	2,5	0,6	rund	2,1	5,5	nej	?	ja	"centrum"+91	
(anm. osäkert vad som är huvud och vad bricka)											
jr 18	?	2,6	1,0?	rekt.	2,5	2,7	nej	ja	?	"centrum"+91	
(anm. osäkert vad som är huvud och vad bricka)											
js 26	?	1,8	1,0	kvadr.	1,7	2,6	nej	ja	ja	"centrum"+96	
jt 28	rund.	1,3	?	rekt.	1,8	?	nej	nej	ja	"centrum"+87 fix 2(?)	
ju 30	rund brick	1,6	0,6	kvadr	1,8	2,9	nej	ja	ja	"centrum"+92 fix II	
jv 31	-	-	0,7	-	-	1,9	-	nej	?	"centrum" nedras. jord	
jw 27	rund	1,6	0,7	rekt	2,1	?		?	?	LVII n.o.v. balk	+96
jx 28	?	3,5	1,1	rekt	3,2	2,9	nej	ja	ja	LVII n.o.v. balk	+99
jy 26	rund	2,0	0,8	rekt	2,7	4,6 itu	nej	ja	ja	LVII n.o.v. balk	+96
jz 6	rund?	1,9	0,6			5,3?	?	?	?	LV n.balk	+82

Järn:
(forts)

arbetsnr	(dagb)	huvudform	st.mått diam	ten diam	bricka form	st. mått	tot. längd	spets ?	allt ?	eldsk.plats ?	nivå
jå	72	rund	1,8	0,6	kvadr	1,8	3,9	nej	ja	ja	"centrum" +91
ja	58	?	(1,5)	0,7	kvadr	1,9	2,6	nej	(ja)	ja	"centrum" +96
jö	35	rund	2,1	?			(1,1)		nej	ja	"centrum" +89 brons- fragm
jaa	42	rund	1,3	0,6	rekt	2,2	3,4	nej	ja	ja	"centrum" +90 ben
jab	10	rund	1,6	0,4	ingen		4,0	trol.	?	ja	"centrum" +98
jac	9	vinkel	1,0	0,4	ingen		2,3	trol.	trol.	ja	"centrum" +95 ben
jad	20	rund bricka?	1,3	1,7	ingen		5,0	?	?	?	LV +88
jae	22	vinkel	(0,6)	0,3	ingen		2,0	trol.	ja	ja	"centrum" +91
jaf	21			0,7	rekt	3,3	2,0	nej	nej	?	LV +87
jag	35	obest.	?	?	kvadr	1,8	3,7	nej	sannol.	ja	LVI +91
jah	36	runt	2,1	0,7	obest.		?		?	ja	"centrum" +89 tre fr(vid sten)
ja1:1 7:1		rund	2,2	1,1	rekt	2,5	(3,4)	nej	ja	?	LVII +87 n.balk två fr.
ja1:2 7:2		obest. bricka?	3,0	0,8	kvadr	1,7	4,6	nej två fr.	ja	?	LVII +87 n.balk
jaJ	29	kvadr	1,8	?	rekt	2,1	2,2	nej	ja	ja	"centrum" +90 fix II

Nit; rundat excentriskt huvud, diam. 1,5 cm; ten diam. 0,5 cm; kvadratisk platta, sida 1,9 cm; hela längden 3,8 cm; glödpatinerad (arbetsnr jak, dagbok 90, vid genomgång av urna på museum, urnans mynningskant + 102).

Nit, bricka till; rektangulär; glödpatinerad; 1,7 x 1,5 cm (arbetsnr jal; vid genomgång av urna på museum, som jak).

Järn: diverse:

<u>arbets</u> nr dagbok	<u>art</u>	<u>st.mått</u> cm	<u>plats</u>	<u>nivå</u>
jba 5	avlångt järnföremål en längre del, svagt böjd, med flackt rektangulär profil, 1,4 cm, bredd 0,7, tj. 0,4, en kortare del, i rät vinkel mot föregående, kvadratisk profil, längd 1,4, bredd 0,7 cm	4,4	"centrum"	+91
jbb 22	brodd, med omböjda skänklar	platta 3,2x1,9 skänkel 2,5	LV	+82
jbc 30	avlångt, med klump i ena änden	3,2	LVII sek.	+81
jbd 9	skiva, triangulär	4,8	LV	+142
jbe 10	klump, obestämbar, eldskadad	5,2	LV	+128
jbf 30	klump, obestämbar	1,4	LVI	+91
jbg 6	huvudände av spik?	2,0	LVIII	+99
jbh 68	ten	1,1	"centrum" "jfr centrum nr 56"	
jbi 56	ten	1,3	(se ovan)	+90
jbj	klump, obest.	0,8	"centrum"	
jbk 19	fragment, obest.	2,0	LVII	+103
jbm 49	ten med rekt. profil, fragment, eldskadat	1,7	"centrum" "benlager"	
jbn 6	järnelagg, 7 x 4 cm		LVII n.balk	-161
jbo	fragment av järn, omböjt band, hake?; 0,9 x 1,9 cm; eldskadat (br.ben) (vid genomgång på museet av urna, dagbok nr 14,26.5, mynningskant + 102).			

Keramik:

Kärl, "äggkoppeliknande", med inböjd rundad mynningskant och markerad fot. Oregelbundet. Gods medelgrovt magrat. Färg gråbrun. Höjd 10 cm, mynningsdiameter 10,7 - 11,8 cm, diameter närmast ovanför foten 7 - 8 cm, fotdiameter 9,2 cm, väggtjocklek 1 cm.

(mynningskant 26.5 +102)

Krukskärvor, av andra kärl:

<u>arbets</u> <u>nr</u> <u>dagb.</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
ka 11	medelgrovt magrat gods med rödbrun, slät utsida och grå insida; tjocklek 0,8 cm; 3,0 cm	LV	+120
kb 12	gods som ka; tjocklek 1,1; 3,3 cm	LV	+119
kc 13	gods som ka; tjocklek 0,8 cm; 1,3 cm	LV intill 110.12, ung.-höjd	
ka, kb och kc kan vara från samma kärl			
kd 2	medelgrovt magrat gods med rödbrun utsida (avflagad) och slät insida; nuvarande tjocklek 0,6 cm; 2,6 cm	LVI/35	+83
ke 84	medelgrovt magrat gods; en sida slätare; grå; tjocklek 0,6 cm; 1,5 cm	centrum	+83
kf 32	medelgrovt magrat gods; mynningskant? sekundärt tilljämning på en kant; gråbrun; tjocklek 0,8 cm; 1,8 cm	centrum; säll	ej avvägd
kg 36	medelgrovt magrat gods; rödbrunt; kullrig utsida; insida brottyta; kan vara del av bottenparti till lerkärl, eller ^{del} av annat keramikföremål än ett kärl; nuvarande tjocklek 0,9 cm; 3,7 cm	LVI	+86
kh -	finmagrat gods; en plan slät sida; denna rödbrun; i övrigt grå; slaggad; behöver ej vara del av lerkärl, utan kan tillhöra någon plan lerbeklädnad eller lerklining; tjocklek 1,3 cm; 2,1 cm	LVI/12	+65

Annan bränd lera än keramik:

Ett drygt trettiotal fragment av lerklining påträffades på nedan angivna platser. Leran är i regel fint magrad. Färgen växlar från ljusbrun till tegelröd; det inres färg kan vara grå. De oregelbundna brottstyckenas storlek når endast i undantagsfall 3 cm.

<u>arbetsnr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
	dagbok		
kla	3	LV	+72
klb	2	LVII	+113
klc	4	LVI/34	+75
kld	9	LVII	+65
kle	-	LVI/(35?)	
klf	8	LVIII	+102
klg	14	LVII	
klh	15	LVIII	+97
kli	15	LVII	+116
klj	16	LVII	+116
klk	21	LVI	+115
klm	23	LVI	+63
kln	24	LVI	+73
klo	25	LVII	+78
klp	7	LV	+148
klq	26	LVII	+77
klr	28	LVII	+69
klt	8	LVII n.balk	+102
kle	9	LVII n.balk	+85
klu	3	LVIII v.balk	+83
klv	5	LV n.balk såll	10-20 cm djupt
klw	11	LVII n.balk b såll	0 -10 cm "högt upp i gråstörvlagret"
klx	12	LVII n.balk	ca 10 cm
kly	13	LVII n.balk	0 -10 cm
klz	14	LVII n.-v.balk	+113
klå		LVII balk g	50-60 cm
klä		LVII balk g	40-50 cm
klö	2	"centrum"	+91
klaa	24	LVII v.-n.balk	+99
klab	6	"centrum"	
klac		LVIII	+99?

Benämningssplan

Norra balken												
						LVIII:51						
						LVIII:41						
LVI						LVIII:31	LVIII					
Nordvästra kvadranten						LVIII:21	Nordöstra kvadranten					
						LVIII:11						
Östra	LV:51	LV:52	LV:53	LV:54	LV:55	LVII:51	LVII:52	LVII:53	LVII:54	LVII:55	Östra	
balken						LVII:41						balken
						LVII:31						
LV						LVII:21	LVII					
Sydvästra kvadranten						LVII:11	Sydöstra kvadranten					
Södra balken												

I slutskedet, centrum:

				300180		3002					
						e					
				200180		2002					
						a					
1005	100550	LVI	LVIII	1001	100180	1002	1003	1004			
508005	50800550	LV	LVII	508001	50800180	508002	508003	508004			
						c					
				500180		5002					
						G					
				400180		4001					

Profilbeskrivningar, efter dagboken:

Fält LVIII, profil 01, och fält LVI, profil 10.

Innerst den stora blocksamlingen, ytterst mellersta stenkonstruktionen, allra överst, fast skadad, yttersta kretsen av smärre block. De två mellanrummen mellan dessa tre konstruktioner är fullständigt klara. Några tydliga rubbningar kan inte avläsas i profilen. Gången i denna är den vanliga: överst grästorven med tämligen stenfri gråare jord, därefter det tjocka partiet av högfyllning med en övre, grusig, genomsläpplig del och en undre, tätare, mörkare med kolspår. Mellan mellersta och inre stenkonstruktionerna förekommer ovanför botten av detta parti enstaka block av upp till 3 meters storlek. Inga särskilda anmärkningar i övrigt.

Fält LVII, profil 01.

Från vänster. Inne i kvadrant-vinkeln (=50) syns ett större block, varav ca 40 cm tittar ut. Detta ligger på ca 30 cm djup. Går man därifrån ut åt S, åt höger alltså, ansluter på samma höjd som nämnda block 4-5 mindre block i en oregelbunden grupp. Därefter kommer på ca 42-40 ett parti, fritt från så stora block 40-30: nertill och upptill i ett mellanskikt ett fåtal block. Sedan, på ca 35 något som närmast är fortsättning av mellersta stenkonstruktionen i denna profilvägg: en samling block 0,2-0,4 meters storlek. Denna samling kan följas här praktiskt taget ända ut till yttre stenkretsen, som befinner sig på ca 27. Profilen innanför denna: överst de ca 15 cm:na grästorv med anslutande matjord, vilket är förhållandevis fattigt på även smärre stenar. Därefter blir det en påtagligt rikare tillgång på småsten och smärre block, vilket fortsätter ner till sterilt,

vilket skymtar i bottnen på denna profil, men ej helt framgrävt. Efter hand mörknar och tättnar den överst något brunaktiga och luckert grusiga jorden till en mörkare och fastare fyllning. Denna fortsätter genom de nämnda blocken, där sådana finns, och syns uppenbarligen uppta ett djup av mer än 1 dm under dessa, ned till sterilt. Profil närmast utanför yttre stenkretsen: först grästorg med jordart såsom tidigare beskrivits. Därefter förhållandevis mera grusrik och småstensrik jord till en tjocklek av ungefär 0,2 meter. Därefter sterilt. I ytan på det sterila kommer oregelbundet dm-stora och stundom större block. På 15 kommer kanten efter det schakt, som upptogs hösten 1960 vid kontroll genom caterpillrar.

Fält LV och LVI, profil 0180.

Även i denna kan man iaktta samma sak som i motstående profil 02: nämligen att minsta matjordstjocklek föreligger i mitten utav N och S balkarna men att den ökar mot mitten. Denna bild större dock av de skillnader, som föreligger framför allt på följande två punkter. I NV kvadranten, men endast i denna, finns intill profilväggen ett block av mer än meterstorlek. Vidare finns inne i vinkeln i denna kvadrant enstaka stenar, den största upp till ca 0,3 meter storlek. I motstående innervinkel i SV kvadranten intill punkt 5080/0180 är antalet enstaka stenar mindre och dessas storlek mera obetydlig. Allt som allt är det dock svårt att även här frigöra sig ifrån det intrycket att krysset ligger någorlunda med mittpunkten i en nedgrävning. Vad som beträffande denna i så fall är mycket påfallande är dock följande: Den plundringsgrop, som det kan vara fråga om, har blivit så omsorgsfullt utfylld och avplanad, att man inte på ytan kunde se någon nämnvärd nedsänkning - endast ett par cm möjligen i den NS profilen.

En förklaring härtill skulle vara, om det är så, att högen i sina 5 delar redan över krysset och 5 därom haft en något mera avsevärt större höjd än den nu bevarade - låt oss säga varit en halv meter högre - och i så fall det här förekommit en betydande avschaktning. I så fall skulle den nu bevarade markytan befinna sig väsentligt nedanför den ursprungliga högytan. Detta skulle kunna förklara bristen på en ordentlig nedsänkning i ytan, och att man alltså i stället fått denna mot öster flackt sluttande yta.

Fält LVII, profil 02.

5002: Vi har sett att mellan 4002 och 5002 kan man iakttaga en mot N sluttande horisont med handstora, enstaka stenar. Denna fortsätter fram till det block, som nu ligger i innerhörnet vid punkt 5080/02. Ser man profilen 02 i denna kvadrant som helhet, är det uppenbart att man går från stor matjordstjocklek längst i S till minsta sådan mitt i kvadranten och därefter ökande in mot hörnet på nytt. Det är denna sista ökande matjordstjocklek, vilken tolkas som spår efter en nergrävning. Fortsätter man på andra sidan krysset, fortfarande profil 02 men i NÖ kvadranten, alltså från punkt 1002 mot 2002 o.s.v. kan man där iakttaga någonting likartat. Den minsta matjordstjockleken kommer någonstans mellan punkt 2002 och 3002. Där skulle alltså nordligaste tänkbara gräns för nergrävning vara. En annan iakttagelse som kan göras är att överkanten av sterilt i NÖ kvadranten ligger väsentligt djupare än i SÖ kvadranten samt i skärningen här tycks ha sitt största djup mitt i kvadrantens V vägg. Det verkar som om man här skar genom en flack nedgrävning av något slag. Endast i denna kvadrant av de båda östra får man ett markerat mörkare undre skikt med kol och benrester ovanpå sterilt. Så utpräglad är denna företeelse ej i SÖ kvadranten.

Falt LVII, profil 02.

De siffror som följer hänvisar till foto^{49b}, taget vid ett senare tillfälle, varvid följande detaljbeskrivning dikterades.

Punkterna 1, 2 och 3 ligger i en matjord med mycket gräsrotter överst. Sandig, förhållandevis stenfri. Framkommer jämn i snittet. Denna har sin största tjocklek i högfoten vid punkt 1. Den är tunnast vid punkt 2. Vid punkt 3 har den redan börjat bli tjockare och fortsätter som fyllning i den där synliga svackan eller nedgrävningen.

Punkt 4. Närmast underliggande skikt är ljusare, gulare i färgen än den nyss nämnda mera gråvita. Steninnehållet av i regel mindre än handstora, ibland endast cm-stora, oftast ganska skarpkantiga stenar, är markerat. Översidan av detta lager 4 kan följas tydligt på bilden. Överst i detta kommer mera sammanhängande lager av något större stenar längst norrut vid punkt 5. Det var detta stenskikt som framkom vid avtagning av motstående balk och befanns vara avbrutet längst i N vid kanten av den s.k. plundringsgropan.

Det är alltså detta lager som finns vid punkt 5. Punkt 6 betecknar gränsen emellan det nu beskrivna lagret och det därunder närmast följande, vilket har i huvudsak samma sten- och mineralinnehåll men är mera svartgrått i färgen. Detta lager syns alltså vid punkt 7. I denna del av profilen, den södra, är det tämligen distinkt. Går vi däremot längre utåt höger, åt N, så är exempelvis vid punkt 8 gränsen betydligt mera utsuddad. Det är snarare fråga om en kontinuerlig övergång från lager av typ punkt 4 till lager typ punkt 7 i denna del in emot centrum av högen. Detta är en iakttagelse, som överensstämmer väl med förhållandena inom den del av samma profillinje, som frilagts N om krysset i NO kvadrantens vägg. Här är det fråga om förhållandevis mycket diffusa övergångar. På vår bild betecknar

punkt 9 det sterila, gula, grusiga och sandiga skiktet. Övergången från det mörka lagret 7 till detta sterila lager 9 är tydlig men förlöper något vågformigt. På enstaka ställen ser man körtlar av mörkare material i övre delen av det sterila skiktet, synbarligen nersköljt.

Fält LVIII, profil vid 1003.

0-17 cm matjord, överst gräs, tätt med rötter, vid 8-9 cm blir det glesare med rötterna och sedan kommer vi ner till en gröns på 17 cm ungefär; där börjar den första inblandningen av grus. Räknet från denna punkt ner till sterilt på 70 cm djup finns inga fasta grönselinjer. Däremot kan man iakttaga en klar skillnad mellan förhållandena i övre och undre delarna. Gemensamt är jordens mörkgrå färg samt förekomsten av olikstort grus, delvis tämligen skarpkantigt, samt smärre block och stonar på 1-4 cm storlek spritt i denna fyllning. Skillnaden ligger dels i färg, dels i struktur samt i förekomsten av kol. Vad färgen beträffar är de övre partierna ljusare, spräckligare grå, ser något ljusare ut än matjorden närmast under grästorven. Nedåt mörknar denna nyans ganska avsevärt. Vad strukturen beträffar är de övre delarna luckrare; de undre ger intryck av att vara homogenera och tätare packade. Vad förekomst av kol beträffar kan tydliga och avsevärda kolspår iakttagas från och med 55 cm djup och med en koncentration närmast intill denna profilinje på 59-62 cm djup. I denna nivå syns alldeles närbeläget (inom decimeteravstånd) horisontala, genomskurna strimor av enbart kol. - I huvudsak minskar gräsrötterna mellan 20 och 30 cm men de förekommer enstaka ända ner i sterilt. Genomskurna träd- eller buskrötter finns i varje fall ner till 40 cm djup. På 48-54 cm djup finns ett blekt parti, som synes vara något lerigare, ljusare till färgen. Detta ser ut att vara ett undantags-

fall inom dessa lager. Den sterila jorden är överst grusig, med någon antydning till skiktning. Därunder kommer en stenfriare, sandigare jord, som håller fukt längre och därigenom för ögonblicket avtecknar sig ganska skarpt mot det förstnämnda, uttorkade ljusa jänet. Gränslinjen, sådan den markeras av fuktgränsen är icke horisontal utan förlöper regelbundet. I botten förefaller det att finnas en horisontal riktning, åtminstone i viss utsträckning.

Fält LVIII och LVI, profil 10.

I fält LVIII synes den tidigare omtalade flacka nedgrävningen kunna urskiljas bättre än i den motstående profilen 5080. Här kommer fram till 1001 en sträcka med enstaka handstora stenar. Omedelbart under 1001 ligger ett större block, som möjligen ingår i centrala stonkonstruktionen. En halv meter längre västerut kommer på ett par dm lägre nivå en flack håll, vilande på block och ytterligare S därom vid punkt 1005 ett större block. Nedgrävningen är ej lätt att urskilja här.

Fält LV, profil 50.

I vinkeln tidigare beskrivet block, därefter tämligen blockfritt parti. I detta synes något som kan vara en nergrävning. Här är gränsen mellan högfyllningens övre och undre del klart markerad; en linje mellan den undre, mörkare, tätare fyllningen, därefter ett ljusare, gråare parti; övergången delvis markerad, nämligen i V delen av en sandigare strämma. Så kommer den mellersta stonkonstruktionen och därefter återigen med ett markerat mellanrum fast under meterbredd mittre stonkretsen.

Fält LV samt LVII, profil 5080.

I västra delen från punkt 5080/01 och utåt kan man iakttaga ökad mäktighet av något mera stenfri jord. Alltså samma iakttagelse som ovan beskrivits annorstädes. Däremot är det i fält LVII fr.o.m. punkt 5080/02 och utåt icke möjligt att göra någon motsvarande iakttagelse med tillräcklig säkerhet. Detta understryker vad som redan tidigare antytts, nämligen att SÖ kvadranten intar en viss särställning.

Kommentar till bilder

1 - 4. Före undersökningen.

1. Från norr, från stoge över B 1. C 1 syns i bildens mitt. Framför trädet i vänstra delen ses nedgrävning med avskräde.
2. Från väst till nord. Öst-västlig linje 50-10 utstakad. I bildens nedre högra hörn del av C 2. Från sydväst.
3. Från sydväst.
4. Avskrädesgrop i högens nordöstra del, från öster. I bakgrunden högens kvarvarande del, med påbörjad stakning för koordinatsystem.

5 - 7. Allmänna översiktsbilder.

5. Snett uppfifrån, från väst till syd. Inre och yttre stenkretsarna har frilagts helt. Ursprunglig högyta kvar i korsande balkar utom över mittpartiet, vars närmare undersökning påbörjats.
6. Från samma huvudriktning som 5 men i brantare vinkel.
7. C 2 på samma undersökningsstadium som 5 och 6, samt del av C 2 vid slutet av undersökning.

8 - 12. Översiktsbilder över väster sida av högen.

- 8 - 10. Tidigare skede, olika synvinklar. Såväl inre som yttre stenkretsarna har framkommit, men ej frilagts helt.
- 11 - 12. Som 8 - 10, men senare skede. Stenkonstruktionerna har frilagts helt och balken 50-10 har minskats till halv bredd.
(På 9 - 12 syns även del av C 2).

13 - 22. Sydvästra kvadranten.

13. Från väster. Inre och yttre stenkretsarna har börjat framkomma.
14. Från väster. B:o, frilagda.
15. Profil 01, fält LVII.
16. Profil 0180, fält LVII. Jfr 18.
17. Som 13, men från söder.

18. Fält LVII. Balken 01-02 håller på att borttagas mellan 0100 och 0180. Lokalt stensikt under ytan. Profilen bild 16 börjar framkomma.

19. Profil 50, LV.

20. Profil 5080, fält LV.

21. Profil 5080, fält LV, detalj.

22. Översikt från sydväst.

(23 - 24: nr ej utnyttjade)

25 - 26: Yttre stenkretsen börjar framkomma.

27. Yttre stenkretsen: Översikt från sydöst.

28 - 39: Nordvästra kvadranten.

28. Översikt från norr. Stenkonstruktionerna frilagda. Profil 10, LVI.

29 - 31. Översikt, från nordväst; tre stadier i friläggningen av stenkonstruktionerna.

32. Detalj av profil 0180, fält LVIII.

33 - 35. Rutorna LVIII: 11 och 12: tre stadier i undersökningen, såsom exempel på uppbyggnaden av högens centrala parti.

36 - 39. Yttre stenkretsen i två olika stadier av friläggning.

40 - 45: Nordöstra kvadranten.

40. Från öster, under pågående schaktning. I denna kvadrant saknades stenkonstruktioner nästan helt; fyllningen var övervägande stenfri. I förgrunden platsen för avskrädesgropen bild 4.

41. Profil 02, LVIII, snett uppifrån. I bildens högra nedre del ses den lilla del av yttre stenkretsen som nådde in i denna kvadrant. I bakgrunden nordvästra kvadranten.

42. Profil 02, LVIII. Se 41.

43. Profil 10. LVIII, yttre delen.

44. Profil 10 i fält LVIII och del av LVI. Till höger syns inre stenkretsen i nordvästra kvadranten. I förgrunden kan man följa

yttre stenkretsen från höger till dess den upphör i högra delen av fält LVIII (jfr bild 41).

45. Översikt från nordväst; i förgrunden till höger del av yttre stenkretsen.

46a - 51: Sydöstra kvadranten.

46a. Avschaktning och friläggande av block påbörjad; från norr.

46b. Profil 50, LVII.

47. Profil 5080 i del av fält LV samt hela LVII. Till vänster syns hur inre stenkretsen nått och jämt når in i fält LVII.

48. Profil 5080, LVII, detalj. Jfr 50.

49 a och b. Profil 02, LVII. Siffrorna på 49 b hänvisar till profilbeskrivning sid. C 1: 15 f.

50. Profil 5080, LVII, detalj; jfr 48.

51. Översikt från sydöst.

52 - 72: Centrum, successiva stadier i undersökningen, sedda från öster på minskande avstånd.

52. Undersökning av västra kvadranternas partier innanför inre stenkretsen påbörjad. Jfr 33 - 35.

53 - 54. Undersökning enligt ovan förd till botten utom i själva mittpartiet kring LVII:15.

55. LVII:15 och omgivning: undersökning påbörjad. Jfr detaljplan.

56. Som 55: block frilagda.

57 - 65. En del av de på 55 synliga blocken borttages och brandjordkoncentration framkommer efter hand.

66 - 67. Plats för lerkärl markerad med stickor.

68 - 70. Lerkärl in situ.

71 - 72. Exempel på brons- och järnfragment in situ.

73 - 75: Föremål.

73. Exempel på bronsfragment; från vänster till höger samt

uppfifrån och ner:

bn, bt, bt, bz, baa, by; skala c:a 9/5.

74. Brodd jbb samt exempel på nitar och spikar:

jbb jg jk jl jn jo jp jq jr js

ju jv jx jy ja jä jaa jah jai-1 jai-2 jaj jam

jd je jh jz jab jad jae jba

skala ca 4/10.

75. Lerkärl; skala ca 4/10.

Planer och profiler

Plan

Plan, detalj av centrum

Plan över nitförekomet

Profiler: 50, LV

10, LVI

01, LVII

02, LVII

50, LVII

01, LVIII

02, LVIII

10, LVIII

Fornlämning C 2

Yta. Knappt skönjbar upphöjning. Gräsbevuxen. Tre block synliga.

Jordtjälle: 0,1 - 0,3 m.

Stenläggning 5,5 x 3 m, av block mest ca 0,1 - 0,4 m.

Längsta utsträckning i NNO-SSV.

Kantkedja? I västra och norra sidorna ett tjugotal större block, 0,5 - 1,3 m, med mellanrum intill 0,15 m. Någon säker motsvarighet kunde ej iakttagas i söder. Östra sidan helt skadad. Det förefaller möjligt, men ej säkert att anläggningen varit rektangulär.

Brandskikt 1 x 0,15 m, med koncentration av brända ben mot mitten. 660 g.

Steril botten.

Artefakter: lerkärl (med brända ben och brandjord); 23 pärlor av glas och en av bergkristall; en brodd och en spik av järn samt ett par järnfragment; flinta.

Anläggningens historia:

På ursprunglig markyta brandresterna. Över dessa tillkommer en stonläggning - möjligen rektangulär med kantkedja.

Fornlämningen skadas svårt genom odling.

Påträffades vid kontroll medelst caterpillrar av område utan synliga tecken på gravar. Undersöktes.

Föremålsbeskrivning

Pärlor:

<u>arbets</u> <u>nr</u>	<u>dagb.</u>	<u>material</u>	<u>färg</u>	<u>form</u>	<u>hål</u>	<u>old-</u> <u>skada</u>	<u>st.mått</u> <u>cm</u>	<u>plats</u> <u>fält:ruta</u>	<u>nivå</u>
a	6	glas	mörkblå genom- skinl.	dodekaeder	x	x	1,4	LI:45	+21
b		glas	blå	ring	x	x	1,0	LIII: såll	
c		glas	grön	ring	x	x	1,6	LIII: 51 såll	
d	2	glasmassa mosaik	rödbrun gulvit mörk	ring el.kort cylinder	x	x	1,7	LIII: 32	+18
e	4	glas	mörkblå genom- skinl.	dode- kaeder?	x	?	1,6	LIII: 32	+16
f	5	glas	mörkblå genom- skinl.	dode- kaeder?	x	x	0,9	LIII: 32	+21
g	6	berg- kristall	färglös	klot m. plattade ändar	x	x	1,8	LIII: 41	+21
"	26	(halva)						LIII: 42	+26
h	7	glas	blå	-	-	x	1,3	LIII: 41	+21
i	8	glasmassa mosaik	mörkröd mörkblå svart gulvit	kort cylinder	x	x	1,5	LIII: 42	+19
j	9	glas	grön	(ring?)	-	x	1,8	LIII: 41	+21
k	10	glas (fragm.)	grön	ring	x	?	0,7	LIII: 52	+17
l	11	glas	grågrön	ring	x	x	1,1	LIII: 52	+18
m	12	glas	grön med rödaktiga o-vita strimmor	(nu klot)	x	x	0,7	LIII: 42	+14
n	(pärla?) 14	glas	grön	-	-	x	1,6	LIII: 41	+17
o	18	glas	mörkblå genom- skinl.	ring	x	x	1,3	LIII: 42	+27
p	21 (pärla?)	glas	ljusblå (+br.ben)	-	-	x	2,1	LIII: 42	+29

Keramik:

Kärl, delar; med i huvudsak vertikal, svagt utsvängd vägg samt rundad mynningskant och flat botten. Gods medelgrovt-grovt magrat; utsidan rabbig - väl genom avflagnig (eld-skada). Färg: ytorna rödaktiga, inuti grå. Höjd 12,3 cm, diam. ca 14 cm, vägg tjocklek 0,8 cm. + 20-25.

Till kärlet hör

<u>arbetsnr</u>		<u>plats</u>	<u>nivå</u>
	dagbok		
ka		LIII/41	såll
kb	16	LIII/41	+21
kc		kono.	
kd		kono. "a"	
ke		kono. "c"	

Sammanlagt ett tiotal fragment av bränd lera (intill 2,6 cm), snarast lerklining, påträffades på följande ställen:

kf		LII	såll
kg	17	LIII/42	+24
kh	19	LIII/42	+24
ki	20	LIII/41	+22
kj	24	LIII/51	+15
kk	4	LI/45	+10
kl	1	LIII v. balk	+40 (?)
km	8	LI/45	+13
kn	4	LIV/11	+1

Kommentar till bilder

1. C 2 syntas ej tydligt ovan markytan, i förgrunden till höger om ledningsstolpen i bildens vänstra del. Från nordöst. 1959. - Jfr 7.
2. Stensamling frilagd; från sydöst.
3. Stensamlings sydöstra del borttagen, varvid profil 02, LIII framkommit. I förgrunden brandjordskikt under arbete.
4. Detalj av brandjord med lerkärl in situ; från öster.
5. Lerkärl in situ; från öster.
6. Profil 5080, från söder.
7. Uppifrån stega över C 1; stensamling borttagen så när som på de block som förmodats ha ingått i kantkedja. Jfr 1.
8. I undersökningens slutskede kvarlämnades till sist block till förmodad kantkedja (jfr 7); här uppfifrån väster. Det ensamma blocket till höger i bildens mittlinje är detsamma som syns på bilderna 1 och 7 invid ledningsstolpe.
9. Föremål: brodd; pärla o av blått glas; skala c:a 1/1.
10. D:o: pärlor av kvarts, mosaik (två), grönt glas.

Plan

Profiler: 70 cm N 50; LI, LIII, LV

02, LIII

Fornlämning C 3

På den gräsbevuxna markytan med enstaka stenar inga tydliga tecken på fornlämning.

Jordtücke ca 0,1 m.

Stensamling 2 x 1,5 x (1 medeltal) 0,2 m, storleksordning 0,1 - 0,5 m.

Brända ben och ringa inblandning av brandspår inom ett område ca 1 x 1 x 0,1 m bland och närmast under stenarna. Här även lerkärl, krossat och något kringspjitt, med rester av innehållet, brända ben. Sammanlagd benmängd 115 g. Dessutom flinta.
Undre matjord, knappt 0,1 cm.

Anläggningens historia:

En urna har ställts i ett brandjordslager. Detta har försetts med stenskydd. Dettas närmare utformning samt eventuella ytterligare delar av en anläggning är numera okända. Fornlämningen har utsatts för stark skadegörelse, som endast lämnat det lilla undersökta området relativt mindre omrört. I senare tid har grustäkt förts fram till gravcentrums omedelbara grannskap i väster. Graven påträffades vid provgroppgrävning inom område utan synliga tecken på gravar.

Undersökning: avtagning av jordtücke inom fyra kvadranter, förskjutna parvis i förhållande till varandra; mellan dessa kvarlämnades till en början balkar av 1, resp. 1/2 m. bredd. Stensamlingen frilades och borttogs, varefter undersökningen nedfördes till steril jord. Partiet med keramik infördes till museet och frampreparerades där.

Keramik:

Kärldelar; med utåtböjd, rundad mynningskant; mjukt markerad, insvängd hals; mjukt profilerad buk; svagt konvex botten. Övanför buken dekorerad med en zon av fält med fem å sex horisontala, intryckta linjer, avbrutna och delvis uppåt begränsade av band med en rad intryckta punkter. Upptill har denna zon begränsats av en markerad, horisontal, intryckt linje; en finare sådan har funnits längre upp på halsen. Bandformigt, vertikaltställt öra. Gods finmagrat. Ytor släta. Färg ljus rödbrun. Höjd 10,2 cm, största diameter ca 11 cm. Örats bredd 2,2 cm. Väggtjocklek 0,6 cm. +38-47.

Kommentar till bilder

1. Från norr, jfr plan.
2. Från söder.
3. Keramik in situ.
4. Lerkärl; skala ca 4/10.

Plan